

REDACTIA

Arad, Doka Perence-ntez nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
 pe un an . . . 20 cor.
 pe 1/2 an . . . 10
 pe 1/4 an . . . 5
 pe 1 lună . . . 2
 Foli de Duminică pe an
 4 coroane.
 Pentru România și străinătate
 pe an 40 franci.
 Manuscris nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Doka Perence-ntez nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un gir garmond: prima
 dată 14 bani; a doua oară
 12 bani; a treia oară 8 b.
 de fiecare publicație.

Atât abonamentele, cât și
 inserțiunile sunt a se plăti
 înainte în Arad.

Cartonul neînchinate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

SITUAȚIA.

Dacă e bun obiceiul ca la serbătorii mari să dăm uitării relele și să ne lertăm reciproc greșelile, nu este mai puțin adevărat, că îndeosebi la serbătorii, omul are vreme să mediteze asupra celor obștești. Să mediteze, să judece și planuri de îndreptare să facă, dacă a descoperit răul.

În viața noastră publică, de câțiva ani încoace, descoperim într'una rău, dar trece Crăciunul, vin Paștile, și or trece și ele, fără ca în privința căilor de îndreptare să putem înregistra vre-o idee mântuitoare. De ani de zile ne abatem pe loc și aproape în nimic n'am dat înainte.

Vorbim, se înțelege, de cele politice, căci din fericire, pe teren economic nu ne putem plânge că nu s'ar face chiar nimic, ci dimpotrivă, în unele părți sunt de însemnat lucruri înveselitoare.

Partid național avem numai cu numele. Incolo, dela congresul național din 1895 n'a dat semne de viață doar când căpeteniile lui s'au rupt în două. Conducătorii așa ziși „autorizați” au ajuns un fel de vifleim: se adună și decretează, dar în popor ori în partid nici o urmă de activitate.

Principii naționale, solidaritate, disciplină au ajuns o marfă ieftină de tot: se desbat zilnic în presă, ba câte unul mai zelos scrie interminabil asupra lor. În viață însă inerție. Principiile le cunosc toți, dar puțin cred într'insule. Solidaritatea se învederează, unii o înțeleg să n'ai alte vederi de cât cele formulate de fericitul strămoș, ear' disciplinați suntem numai în a — nu face nimic.

Să ilustrăm.

Cei din jurul „Tribunei” au dovedit-o cu vârf și îndesat că nu mai pot face nimic. Dela criza din 1896 și până acum n'am dat nașterii decât — articole de ziare. Adevărat că foarte înversunate articole: mulți din noi au fost tăiați și spânzurați într'ensele. Noroc că execuția a rămas însă pe hârtie.

Ear' acum, după ce dl Dr. Mihai a venit cu planuri și idei, cei din jurul organului „autorizați” au dat dovadă că nici nu vor să facă nimic! Program, tactică, comitet și presidiu, e, mai ales venerabilul presidiu, să rămână cum sunt. Să nu te atingi de sfintele moaște, că sevrșești sacrilegiu.

Maî îndărătnic s'a arătat însă într'u a respinge până și gândul de a face ceva nou directorul și proprietarul gazetei dela Brașov, care de altfel urmează cu seria articolelor sale — nu mai știm la ce număr a ajuns! — vroind să demonstreze că înălțătoria campanie memorandistă a fost o — ticăloșie a amicilor noștri... Bărbați cari porniseră atunci lupta, cari prin înființarea „Tribunei”, prin Memorand, conferențe și congresul naționalităților ridicaseră în picioare Românimea întreagă, pe Unguri îi pusese pe griji și făcuseră ca lumea mare să ne admire, — în ochii directorului și proprietarului ziarului brașovean a fost stricarea solidarității, în scurt: lucruri pen-

tru cari, dacă ar avea putere, ne-ar trimite la furci!...

Nici de serbătorii, nici după, n'avem să răspundem însă unor astfel de acuze. În sfârșit, față de niște orbiți de patimi nu putem avea decât milă! Și de ce să certăm pe frați, față de cari firea a fost așa de vitregă, că nu li-a dat ceea-ce e mai indispensabil în lupta națională: dragostea. Nu, ci ei și față de frați au același chip de a judeca: plini de ură!

Majoritatea dintre gânditorii și luptătorii români, cu toate acestea, este trează și judecă lucrurile conform vederilor d-lor Dr. Mihai și Eugen Brote. Mișcarea inițiată de tinerii generoși din Orăștie și alimentată de toți vechii noștri prieteni, a luat proporțiuni așa de mari, că dacă s'ar convoca azi o conrință națională în toată regula ori vre-o consfătuire a tuturor cărturarilor români, desigur că pasivisti prin fire și din convingere și cei cu „basa istorică a partidului” ar rămânea într'o neînsemnată minoritate.

Așa știm noi că stau lucrurile.

Rămâne acum numai să se și dea probe neîndoioase despre aceasta.

Dl Dr. Mihai a atins deja într'un articol și chestia manifestării părerilor în chip pregnant, pentru a se învedera cum stăm. A vorbit adică de convocarea unei conferențe în care dacă nu am pute cădea de acord ca toți să luptăm în același partid pe temeiul programului revisuit, să facem două partide: unul să susțină basa de drept, ear' altul, activistul, să lupte pentru realizarea celor ce s'ar cuprinde în programul nou contemplat de d-sa și susținut și de noi toți.

Socotim că vom găsi o modalitate pentru a ne sfătui. Curentul nou, pornit d'odată cu întemeierea „Libertății” desigur se va manifesta atunci cu atâta putere, încât de dragul câtorva glasuri contrare, nu va fi nevoie a ne rupe în două partide, ci vom începe o nouă eră de lupte naționale, o eră care să fie o reînviere după atâția ani de stagnare și mizerii de tot felul.

Așa să ne ajute D-zeu.

Christos a înviat!

Alegerile în Franța. La 27 Aprilie se vor face în Franța alegerile generale pentru Cameră. Și anume în 591 cercuri. Unde nu se va fi obținut majoritatea necesară, se va face balotagio, și anume la 11 Iunie. Sunt o mulțime de partide, dar mai ales va fi un legion de candidați. Opozanții luptă sub conducerea lui Méline, fost ministru president, care a atacat pe Waldek-Rousseau îndeosebi pentru alianța sa cu socialiștii și pentru legea din urmă privitoare la asocieri. O agitație fără seamăn duc apoi și naționaliștii, reorganizați sub presidul lui Jules Lemaitre; se crede că ei vor și învinge în multe părți.

RĂZBOIUL CEL MARE.

Fără sgomot de pușcă și tun, fără vătărări de sânge, între lumea nouă — America — și între cea veche — Europa — se urmărea deja de ceva ani o luptă mare.

Lupta dusă pe teren economic!... Milionarii și miliardarii americani au înființat „trusturi” atât de puternice, că bat toate piețele europene cu marfa ce exportează, fie această marfă produsul brut al câmpiilor întinse, fie munca atelierelor și fabricelor. Au ajuns, în privința aceasta, că ei determină prețul chiar al materiilor prime, cum sunt grâul, făina, carnea și untura de pe piețele europene.

Maî bine ne vom face ideie despre lupta și succesul reputat de americani din următorul tablou:

La 1891 comerțul american și-a încheiat bilanțul cu **pasive de 40 milioane** coroane.

La 1900 același bilanț s'a încheiat însă cu un **activ de 3000 milioane** (trei miliarde) coroane

Cu atâta ni-a vândut deci marfă mai multă decât au exportat în America statele europene.

Ear succesul comercial american crește din an în an, cu deosebire de când bogătanii din America au înființat „trusturi”, această inovație a capitaliștilor mari, cu mijlocul căruia ei determină prețurile, scot de pe piețele din lume mărfurile europene și inundă întreaga lume cu mărfuri americane. Trusturile aceste sunt o putere enormă: mil de milioane coroane, față de care ori-ce concurență este zadarnică. Cei din trust caută să pună mâna pe minele din lume, pe sursele de petrol etc. etc., ca astfel să aibă în mână tot, dar îndeosebi materiile prime: cărbunii, petrolul și ferul.

Dau — proprietarilor cari vând — prețuri fabuloase, ca în urmă să se rebonifice din prețul ridicat al mărfurilor ce lumea întreagă trebuie să cumpere și mai adesea oamenii săraci. Chiar anul trecut Rockefeller, unul din miliardarii Americii, voise să cumpere sursele petrolifere din România. Ar fi dat preț mare, dar în urmă vaî de cei cărora li-ar fi trebuit petrol: ar fi fost siliți să-l cumpere cu prețul fixat de americanul rapace. D. Sturdza, primul ministru al țării, a fost însă destul de prevăzător să nu dea în exploatare străină isvorul de aur al țării.

Ungaria are îndeosebi de suferit mult din partea Americii: făina ungurească, de pe cele mai multe piețe, a fost bătută de americanii, de trustul făinarilor din Minneapolis; exportul de porci din Ungaria d'asemeei a fost învins de trustul din Chicago.

Cei din Austria sunt alarmați că-l bat americanii pe teren industrial. Și mil de meseriași de tot felul din Budapesta, Viena și Praga se duc în America.

Cu un cuvânt primejdia e mare. Eată de ce afacerile comerțului și industriei a fost noroc când s'au încredințat lui Horánszky bărbat cu vederi largi, și care desigur ar fi știut să ia măsuri de apărare; eată de ce după moartea lui Horánszky se caută

un ministru de resort care să știe face față războiului continuu și primejdios al americanilor, războiu care și dacă nu ne cere sânge, în schimb ne ia tot ce suntem în stare să agonisim.

După patimi vine învierea!

Sub titlul „Dl Mangra la Canossa” ziarul „Budapesti Napló” (dela 25 c.) scrie următorul articol:

Va să zică dl Mangra, candidatul cu trecut furtunos la episcopie, vrea să se lăse pe preț să luăm în serios revenirea lui. Așa zicând cu puterea vrea să facă, pe o parte a presei maghiare pe care o seduce și exploatează, să creadă că serios și sincer s'a dus la Canossa, când nainte de moartea episcopului Goldiș a fost în audiență la regele și la membrii guvernului. În contra acestei serioșități și sincerități, nu-l vorbă, se ridică cu putere realitatea că în tabăra lui Mangra stau strînși uniți la un loc toți aceia, cari i-au fost tovarăși pe vremea când agita pe față împotriva statului ungar. Nu credem că vechea tabără, de care Mangra se lapădă acum (Cum să se lăpede? Traducătorul.) s'ar alipi de el și atunci când ar ști că el într'adevăr a devenit infidel tovarășilor. Dar chiar așa de ar fi, ș'atunci ar fi prea de vreme a remunera cu mită episcopescă această schimbare la față (parcă mita aceasta sunt chemați s-o dea d-nii dela unele ziare budapestane! Tr.) Amintirea faptelor săvârșite de dl Mangra sunt mult mai proaspete, decât să se poată da uitării; și lucrurile acestea sunt mult mai grave, așa că numai pe lângă probe neîndoioase de pocăință s'ar putea considera de expiate într'u cât-va. Ori s'ar putea oare uita adunarea din Ianuarie 1892 din Nádlaç (?), unde numai în urma agitației lui Mangra s'a decis vestitul Memorand. Dar excursia dela Viena, cu Memorandul, în Iulie 1892.

Pentru această excursie Mangra a adunat cheltuielile, el a agitat între preoți, învățători și popor să ia parte la excursie. E greu să fie uitat apoi rolul lui în conferența din 1893 dela Sibiu, unde în urma pășirii lui, conferența, cu mare insuficiență, a aprobat pașii delegațiunei vieneze. Dar scandalurile de stradă, al căror erou a fost, se poate oare uita după o scurtă declarație? Demonstrația maghiarilor a fost provocată de o telegramă temerară, trimisă „Tribunei” iscălită de 26 aradani și redactată de Mangra, telegramă în care memorandistii erau felicitati. Și când sentimentul patriotic s'a manifestat pe stradă, Mangra a organizat contra demonstrațiunea seminaristilor ceea-ce a înversunat lumea, încât numai cu revolverul și bătă se putea umbla pe stradă. Și după aceasta Mangra a trimis corespondențe mincinoase la foile române despre vandalismul Ungurilor. E greu de a arunca apoi vârlul uitării și peste faptul că după ce a fost suspendat din profesorat, s'a făcut agent a unei societăți de asigurare românească (neadever fruntat! Trad.) și în chip murdar ademenia pe clienții români ai institutelor maghiare. Ocupațiune care în treacăt fie zis, atinge demnitatea preoțească mult mai tare, decât ca să poată fi uitată așa iute unui candidat de episcopie.

Ne este apoi viue în memorie pertractarea procesului memorandului în Cluj, la care Mangra s'a dus în fruntea unei oștiri, compuse din preoți, învățători și țărani, să facă scandal și să înfrice pe jurați.

Dar congresul naționalităților din 1895, ținut la Budapesta, la care s'a ridicat în contra Ungurilor Valahii, Sârbii și Slovacii? Și inițiatorul, sufletul și conducătorul acestuia, Mangra a fost. Dar foaia maghiarofobă „Tribuna Poporului” cine a înființat-o? Dar la adunarea din 22 Decembrie 1897 din Arad cine a rostit acea vorbire agitătoare de care până și Românii mai cu bune sentimente s'au întors cu scârba?

Toate acestea sunt numai o parte a păcatelor lui. Chiar numai atâtea de ar fi, și atunci e destul pentru ca să socotim de prea scurtă pocăința, pe care nu prea o credem să fie sinceră. Chiar așa de ar fi însă, prea e repede să urmeze mitra episcopască. Să aștepte dl Mangra. E destul de tânăr încă. Să nu socotească proastă lumea întreagă.

Desigur că dlui Vész i s'au furnizat amănuntele și invențiile pe care le publică nu atât pentru a strica dlui Mangra, a cărui atitudine cercurile conducătoare nu o judecă din scrisesele foilor, — ci ca să facă ton pentru candidatura dlui Hamsea.

E de remarcat apoi, că dl Hamsea petrecea în Pesta tocmai pe când „Magyarország” acusa „partida lui Mangra” că permite în Seminar să se vorbească numai românește, că nu dă elevilor de citit foi ungurești; ear acum abea sosit dl Hamsea dela colindarea prin Pesta, și eată, sosește și alt atac la adresa dlui Mangra.

Ciudată coincidență!

Pe noi atacurile acestea nu ne supără însă. Cine n'a fost hulit, n'a ajuns să facă nici odată vre-o faptă de seamă.

După Vinerea Patimilor vine însă sfânta înviere!

DIN DIETĂ.

— Ședința dela 25 Aprilie. —

În Dietă se continuă cu discuția asupra bugetelor, și anume asupra bugetului ministerului de justiție. Cum Plósz planuește mai multe reforme, numeroși deputați își țin de datorință a lua cuvântul. Astfel, la 24 c. au vorbit 8, în ședința dela 25 c. au vorbit 2 deputați: Eötvös Bálint, care cere a se institui în comune o instituție de jurați pentru împăcarea sătenilor, ferindu-i astfel ca pentru ori ce lucru s'alerte la judecătoria cercuală ori la tribunal; a arătat d'asemeni reul ce rezultă din multele afaceri în cari cei din administrație au dreptul să judece și să croiască pedepse; se face astfel un abuz enorm, de pildă: 22% din transgresiuni sunt trasgresiuni de pădure, deci șicanări din partea administrației.

Arată apoi că a scăzut prestigiul advocaților, îndeosebi pentru execuțiuni. Este de părere ca execuțiunile să fie luate din mâna advocaților, cari mai ales prin ele devin odioși.

Guvernamentalul Szivák stăruie și el pentru reformarea instituției exe-

cutiunilor, în sens ca țeranii s'eraci să fie cruțați. Se ocupă pe larg de agitațiunile germane din Banat, citind pasagi din ziarele germane și cerând ca procurorul să ia măsuri împotriva agitatorilor.

Plósz răspunde ambilor vorbitori. Zice că și pleacă înaintea avocatului bun capul, dar nu poate avea respect înaintea celor cari și pentru un proces în sumă de 30 fl. își socotesc spese enorme. Anunță mai multe reforme ce va introduce.

Convocarea Sinodului Aradan.

Tuturor deputaților din Sinodul Eparchiei Aradului li s'a trimis următoarea adresă:

P. T. Domnule!

Subscrisul Consistoriu eparchial, organ legal, chemat a conduce afacerile dieceșei în timpul de vacanță a scaunului episcopesc, convoacă prin aceasta în sensul §§-lor 89 și 90 din Statutul-Organic sinodul nostru eparchial ordinat al dieceșei Aradului la biserica noastră catedrală din Arad pe Dumineca Tomii, adică pe 21 Aprilie (4 Maiu) a. c. la 9 ore dimineața, în care și, după terminarea serviciului divin, va urma deschiderea sinodului în sala seminarului diecesan.

Aducându-ți aceasta la cunoștință, Te poștim să iai parte la deschiderea sinodului și la ședințele, ce vor urma.

Arad, 11/24 Aprilie 1902.

Pentru Consistorul eparchial gr-or. român din Arad
Ioan I. Papp,
Protosinel.

NB. Indatorați prin conculul Nr. 44 al sinodului eparchial din 1901, aducem tot odată la cunoștință Domnilor deputați al sinodului eparchial că pe viitor nici un concediu nu se va acorda fără de covenita motivare și dovada a cererii de concediu, urmând a se procede în cas contrar întru toate conform ultimelor dispozițiuni din §. 59 al Regulamentului afacerilor interne.

La congregație.

Adunarea generală a congregațiunii comitatului Arad e convocată pe Miercuri în 30 Aprilie st. nou 1902.

Când rugăm pe această cale pe toți membrii români al reprezentanței comitatense, să participe la această adunare tot odată le facem cunoscut că în prezina adunării, adică Marți în 29 Aprilie st. n. a. c., seara la 8 ore, vom ține în hotelul „Vass” consfătuire asupra obiectelor, ce se vor desbata în adunarea congregațiunii.

Mihail Veliclu.

Traian Vătan.

DIN ROMÂNIA.

Finanțele țării. Din situațiunea lunară a tesaurului public la 28 Februarie 1902 se vede că încasările s'au urcat la

199,350.068 lei 98 bani, ear cheltuielile la 177,240.989 lei, 49 bani; de unde un excedent de încasări la aceea dată, de lei 22,109.079, bani 52.

Înmormântarea lui Alex. Lupășcu. La 23 c. la orele 2 d. a. s'a făcut înmormântarea mult regretatului Alexandru Lupășcu.

Serviciul funebru a fost oficiat de P. S. S. Arhiepiscopul Calistrat, încunjurat de un număr cler.

Cortegiul a pornit dela domiciliul defunctului, din strada Cozma, a parcurs calea Victoriei, bulevardul Academiei, str. Academiei, și s'a oprit în fața creditului urban din strada Doamnei.

Acî dl Gr. Triandafil, vice-președinte al consiliului de administrație a creditului urban, a ținut o mișcătoare cuvântare în numele acestei instituțiuni, făcând elogiul defunctului.

Apoi cortegiul a pornit pe stradele Colțea, Lipscani, Șelari, Rahovei, 11 Iunie, până la cimiterul Șerban-vodă (Bellu).

În numeroasa asistență: Dl Dimitrie Sturdza, președintele consiliului de ministri; d-nii miniștri Sp. Haret, Ion I. C. Brătianu și B. M. Missir; dl D. Protopopescu, vice-președinte al Camerei; dl M. Schina, vice-președinte al Senatului; d-nii Anton Carp, general Brătianu, I. Procopie Dimitrescu, C. F. Robescu, I. G. Bibicescu, C. Nacu, P. Grădișteanu; d-nii C. Olănescu, dr. Istrati și Const. C. Arion, foști miniștri; d-nii dr. N. Manolescu, N. Crătescu, senatori; Em. Culoglu, Tudor Rădulescu, Al. Petrovici, ajutor de primar; dr. N. Tomescu, dr. Poenaru, Căpălescu, Vlădoianu, sub-directorul Regiei; C. Bastachi, senator; C. D. Anghel, directorul vămilor; A. D. Florescu; funcționarii superiori ai creditului urban; membrii societății Transilvania, în frunte cu comitetul compus din d-nii: G. Missail, D. A. Laurian, P. Gârboviceanu, Clinciu, Popa, Rațiu, Boroș, Orghidan, Hențescu, inginer Cepescu.

Alară dea marele număr de coroane depuse de membrii familiei și prieten, au fost și acelea din partea creditului funciar urban, societății Transilvania, Ligei culturale, etc.

Reînvierea obiceiurilor strămoșești. A. S. R. Principesa Maria, însoțită de micul principe Carol, s'a dus Joi în piață și a ținut diferite lucruri pentru sfintele sărbători ale Paștilor.

Moștenitoarea tronului și micul principe Carol, după ce au intrat prin diferite prăvălii și au cumpărat câte ceva, au venit apoi la cofetăria d-lui N. Ionescu, din piața Sf. Gheorghe, unde au făcut o mare comandă.

De remarcat e că atât A. S. R. Principesa Maria, cât și micul principe Carol n'au vorbit în tot timpul decât numai românește.

Micul principe Carol în deosebi, — căci A. S. Regală a făcut toate târgurile, — a avut lungi conversațiuni cu negustorii, le-a pus diferite întrebări privitoare la ne-

goșul lor și la plecarea le-a urat vînzare bună și sărbători fericite.

Fapta principesii Moștenitoare și a principelui Carol a produs o impresie din cele mai bune în toată Capitala și a făcut pe românii să vadă renăscând strămoșeștile obiceiuri.

Revoluția Belgiană.

Revoluția lucrătorilor din Belgia s'a liniștit. Greva încetează, poporul suferă înfrângere.

— Mais quelle une belle difaite! (Ce bătaie frumoasă!) a zis Vander-veld, capul socialiștilor belgieni. O astfel de luptă a poporului a fost asta, după care numai învingere se poate aștepta. Din revoltă a eșit la iveală, că masa lucrătorilor ține la olaltă, și dacă nu pentru alta, pentru una a fost bună revoluție, căci a scuturat și pe aceia, cari până acum nu se interesau de chestie.

Seriositatea lucrătorilor, și priceperea politice a dovedește și înmormântarea, pe care au aranjat-o socialiștii belgieni în Louvain, soților căzuți în luptă. A fost simplă, dar în simplitatea ei a fost grandioasă serbarea, de doliu din Louvain, pe care n'a conturbat-o nici o siluire. Cei cinci morți ai lucrătorilor, cel mai bătrân cra de 38 ani, cel mai tânăr de 16 ani, au fost așezați în casa poporului. Păreții erau acoperiți cu postav simplu negru care nu era decorat absolut cu nimic. Cu atât mai tristă era priveliștea, ce-ți ofera cele cinci sicrie unul lângă altul, cari erau acoperite de coroanele consoților lor. La picioarele sicriilor sta un lucrător cu un stindard roșu acoperit cu crep negru în mână. Când lucrătorii au defilat pe dinaintea morților, oratorii au rostit câte un panegiric. Mai întâi Van Langendock, deputatul socialist din Louvain, pe urmă deputatul Barragon și Vandervelde șeful socialiștilor. Oratorii au vorbit în limba flamandă, numai Vandervilde a vorbit franțuzește.

Pe urmă s'a pornit convoiul. După cele cinci sicrie, veniau rudeniile serace ale morților, pe urmă veniau deputații socialiști și Hector Denis, membrul savant al partidului. După ei asociațiunile lucrătorilor.

Sicriurile s'au lăsat în mormânt, în mijlocul strigătelor de: „ve-ți fi răsunat, să trăiască socialismul!”

CLEOPATRA.

ROMAN

61

HAGGARD RIDER.

Traducere de Hero.

Și când văzură că mă apropii de ei pe creasta valurilor, afurisându-i, și văzând că m'am schimbat la față — căci apa sărată spălase vâpseala de pe ea — începură să se vaze de frică și se culcară pe bord. Puțin după aceea, când grinda mă duse către termul stîncos, veni un val puternic pe galera, o întoarse și o scufundă în mare de unde nu mai veni la suprafață.

Așa se scufundă galera, cu toată populația ei. Și tot la acea oră se scufundă și corabia trimisă de Cleopatra, să mă caute. În modul acesta mi-se perdu urma și Cleopatra era în credință că am murit.

Eu înotai mai departe spre term. Vântul văjăia, ear valurile sărate imi isbeau fața, pe când singur cu valurile mă grăbeam pe drumul meu, ear pasările de mare țipau de asupra capului meu. Nu simțeam frică, ci mai mult bătaie persistente ale inimii, și în momentul când primejdia de moarte mă amenința, mi-se redeșteptă dorul de viață. Mă scufundam și înotam din nou mai departe, aci mă adănceam în văile formate de valuri, aci mă aruncam până la înălțimea norilor, cari erau aproape de pământ, până văzui țărnușul stîncos înaintea mea, și vedeam cum valurile loviau

stâncile îndârjite, și în mijlocul urletelor furtunei auziam sgomotul grav ce-l făceau valurile cari se isbiau de term.

Tot mai departe tronând pe creasta unui val uriaș — la cincizeci de coți sub mine suprafața apelor revoltate, de asupra mea cerul negru...

S'a sfîrșit cu mine. Grinda alunecă de sub mine, eu însă tras în joc de greutatea pungei cu aur, și incapabil de a inota din cauză hainelor ce se lipiseră de corp luptându-mă desperat, mă scufundai.

Eram jos — pe un moment se resfrânse lumina verde peste ape, după aceea urmă întunec și tablourile trecutului. Tablou după tablou, înfățișând lanțul lung al vieții. Pe urmă auzi numai cântecul filomelei, murmurul mării de vară și musica risului armonios al Cleopatrei, care suna în urma mea mai moale, precum mă adânciam în nimicnicio visurilor.

* * *

Mi-se reîntoarse eară viața și cu ea de-odată simțul dureros al morții.

Imi deschisei ochii, și văzui aplecate asupra mea fețe plăcute, și știam, că sunt în casă locuită.

— Cum am ajuns aici? întrebați cu voce slabă.

— Zeu, Pozeidon te-a adus, streine răspunse o voce dură în limbă greacă barbară, — te-am găsit aruncat pe term ca un delfin fără viață și pe urmă te-am adus acasă, căci suntem pescari. Mi-se pare că va trebui să zaci aici câtăva vreme, căci ți-s'a frânt piciorul stâng, când te-au isbit valurile de term.

Voiam să-mi mișc piciorul, dar n'am putut. Într'adevăr era frânt osul de asupra genunchiului.

— Cine ești și cum te cheamă? întrebă pescarul cu barba sburlită.

— Sunt un călător din Egipt, corabia mea s'a scufundat, și numele mi-e Olympus, răspunsei.

Fiind-că acești oameni numesc Olympus un munte, pe care îl vedem de pe corabie. Imi luai acest nume involuntar și de atunci mă cunoșteau sub numele de Olympus.

Rămasei aici, între acești oameni duri cam o jumătate de an, le și plăteam ceva din aurul, care a rămas la mine când am fost aruncat pe term. A durat mult până mi-s'a strîns osul la loc, și după aceea am rămas schiop, un picior fiindu-mi mai scurt ca celălalt.

Și când m'am reînsănătoșat am rămas și mai departe între acești oameni, mă îndeletniceam cu ei în pescuit; și așa nu știam ce să mă fac și unde să mă duc; mă bucuram dară că pot câtăva vreme să fiu pescar de rînd, și așa imi pot trăi mai departe viața-mi împovărată.

Oamenii mă tractau cu blîndețe deși — ca și alții — se temeau de mine, căci mă țineau de vrăjitor, pe care l'au aruncat valurile aici. Trebuie că supărarea mea fără margini, imi dase o expresie, încât toți cari mă priveau, îi cuprindea frica, neștiind ce poate să se ascundă sub acest exterior liniștit.

Locuiseam dară acolo, până într-o noapte, când mă culcasem și încercai să dorm, mă cuprinse o mare neliniște și mă

apucă un dor persistent; să văd eară oglinda largă a Sihorului. Dacă acest dor mi-a provenit dela zeii s'au s'a format dela sine în inima mea, nu știu și nici n'o pot spune. Atât de puternic deveni acest dor că mă sculai încă înainte de zori de pe patul meu de pae, mă îmbrăcai cu hainele de pescar, și fiind-că nu doream să răspund l'a întrebări eventuale, imi luai rămas bun dela stăpânul meu sărac în modul următor: Puseli pe masa curată câți-va galbeni, pe urmă luând o oală cu făină formai din ea litere în chipul acesta:

„Acesta îl lasă, ca dar, Olympus egipteanul, care acum se reîntoarce în mare”.

Pe urmă plecai și a treia zi ajunsei la marele oraș Salamis, care e asemenea situat la termul mării.

Șezui aici în suburbiul pescarilor până se ancoră o corabie pentru Alexandria. Intrai ca marinar în serviciul căpitănului acestei corăbii, care era de origine din Pafos.

Plecarăm cu vînt favorabil și a cincea zi eram eară în Alexandria, în orașul blăstemat, și am văzut din nou lucirea lui pe cupolele de aur.

Aici nu puteam rămânea. Mă angajai din nou ca marinar, plătindu-mi călătoria prin muncă, și vislirăm în sus pe Nil. Aflai din conversația oamenilor, că Cleopatra s'a întors în Alexandria și la tîrât după sine și pe Antonius, și trăesc împreună în pompă regească în palatul din Lochiason. Marinarii aveau și un cântec despre ei, pe care-l cântau vîslind.

(Va urma).

SUPLIMENT LITERAR.

În ceasul învierii.

*Treziți-vă, priviți la cer,
Albastrul plin e de lumină,
D'al învierii sfânt mister,
De farmec lumea-ntreagă-i plină!*

*Eroi, în vremuri adormiți,
Lăsați azi negrele morminte...
Apostoli, propovăduiți
Ale-nvierii dulci cuvinte!*

*Să se ridice din mormânt
Idea cea mântuitoare,
Să mai răsună glasul sfânt:
Dreptatea Domnului nu moare!*

*Pe peatra ce s'a răsturnat
Să stea uimită 'ntreaga lume,
Ca și atunci când a 'nviat
Acel în veci Preasfânt la nume.*

*Voți, ucenici cu dulce glas,
Să rescoliți din nou pământul;
Să trîmbițați cu sfânt extaz:
Intru-nceput a fost cuvîntul...!*

*Și să străbat'acel 'cuvînt',
Vărsând în suflete putere,
Să știm, că n' veți p'acest pământ
Dreptatea Domnului nu pierde!...*

*Ci splendidă învie ear,
Să risipească neagra noapte,
Cu taina sfîntului său dar
Vieață dându-ne din moarte...*

*Al suferinții semn, ce-a jost
Din vremi apuse, sfînta cruce,
Să se prefacă-n semn al nost'
Spre-a mîntuirii cale dulce.*

*Și neamul ce s'a îngropat
D'un demon rău, supus durerii,
De-o lume fi-va admirat,
In ceasul sfînt — al învierii.*

Arad, 1902. Al. Aciu.

Paraziții nostri.

I.

Dorin Pop fusese notar într-o comună bogată de pe Criș. Sătenii îl aleseseră pentru-că era Român. El însă, ca să se mențină în slujbă față de mai marii săi unguri, în loc să muncească mult și cinstit, a căutat mijloace mai comode: i-a lîngșit pe stăpîni ear față de Românii manifesta un dispreț de parvenit scîrbos. La alegeri se distingea ca agent îndrăgostit și peste tot, un denunciant care nu se da îndărăt nici dela cele mai odioase fapte. După ce i-a jefuit fără milă, în cele din urmă i-a și tradat pe sătenii: prin tot felul de manopere isbuti ca în sat să ridice școala de stat, se înțelege, pe ruinele celei românești.

Scurt: a nenorocit comuna. Pentru-ce? Ca să poată trăi boierește, să se plimbe în trăsură cu patru cai, să aranjeze vinătoare, unde pripășiți unguri să bea zdravăn și ca să țină la școală pe băiatul său Sever, care dacă știa să cheltuiească chiar din fragedă vîrstă, poi cu atât mai puțin își bătea capul cu învățătura.

I-a și trebuit unsprezece ani până să termine liceul și zece ani, până să-și ia diploma de avocat.

Pe când se credea mai tare și cheltuia mai din greu, o anchetă neașteptată îl dete însă gata pe notarul Pop. Protectorii se descoperiră lipsuri mari în cassa comunală; s'a dovedit că una scria în librettele de dare a sătenilor și alta în catastifele oficiale, a mîncat fonduri lăsate în administrația comunală, acoperindu-le cu chitanțe false, a înșelat la petrișul pus pe drumul de țeară, după cum, tot prin martori, s'a dovedit că și la alegeri banii mulți ce primea pentru cheltuieli electorale i-a pus bine, în busunarul său.

Din asemenea tată nu se va mira nimeni dacă a eșit un fiu de aceeași pînură. Cât a stat prin liceu, Sever s'a distins doar prin dragostea ce o avea pentru cărți... *trezeci și două!* Ajungînd la universitate, era deja mîdestru. Societatea „Petru Maior“ o cunoștea numai din nume. Nu lipsea însă dela nici un tîmbălau „patriotic“. Altminteri nici în douăzeci de ani nu făcea censura.

„Bine că te-a ajutat D-zeu, că pe mine m'a persecutat rău, dragul tatii... Acum numai să te însori și să-ți deschizi cancelarie. O parte bună e indispensabilă, altminteri nu-ți chip să mai regulăm cambiile.“

Așa vorbea fostul notar. Fiul său, Sever, nu se gîndea nici el altfel.

Tocmai p'atunci „Asociațiunea“ își ținea adunarea sa generală în Sibiu. Advocatul Dr. Sever Pop, spre uimirea tuturor, plecă și el să participe.

„N'aveți teamă, n'are să se apuce de literatură, ci ca vîntător de zestre se duce,“ — spunea un partner al său dela *preferanțe*. Nici nu l'a văzut nimeni pe la ședințe, nici măcar membru ajutător nu s'a făcut. La bal însă era între aranjatori. Ce vreți? Imbrăcase omul, ca să impună, uniformă de ofițer (în rezervă) și cum era de altfel băiat bine făcut, nu-și fu greu să ajungă cavalerul preferat al d-șoarei Sidi Gorovei, unica fiică a unui bogătan mare din Brașov.

În bal toată seara, a doua zi la excursiune, a treia zi o petrecuse acasă, peste două săptămîni se duse earăși s-o vadă... Era îndrăgostit omul și mai ales avea o mie și una de interese să bată ferul până e cald: s-o ceară și să-i obție mîna până nu cumva intră la mijloc — calomnia! Dacă ar fi spus adică cineva că tatăl său este un notar dat afară din slujbă, că cei patru cai despre care-i plăcea să pomenescă des, acum nu mai există, că și tată și fiu sunt până în gât în datorii, ear cancelaria există numai ca — vorbă, procese ca 'n palmă, — Sever n'ar fi eșitat să răspundă că e calomnie și ar fi trimis îndată — martorii!

Distanța e bună și ea la ceva. Dela Crișu nu prea merge vestea așa iute până la Brașov; și chiar dacă bătrînul Gorovei ceruse vreme, să se mai gîndească, Sidi, care se îndrăgostise foc de „doctorul“, nu i-a dat răgaz, ci fără întîrziere se logodi. Ear peste o lună se făcu și nunta. De ce era să întîrzie, când experiența o învățase, că trăgînd lucrurile, totul se poate strica? Mai fusese adică logodită cu un altul.

Bătrînul Pop și soția sa se mutară și el la oraș, să fie aproape de Sever. Întra cu oare-care mîndrie în camerele frumos aranjate ale fiului său... D'apoi mesele copioase! Ehe!, știau ei, Pop fiul și tatăl, să trăiască. Gorovei numai să fie sănătos, că zestre se topește ea mai iute decum s'ar crede.

Două ani nu trecură, și doamna Gorovei primi o epistolă desperată dela fiică-sa. Să vină îndată, că e primejdie. Ca ori-ce mamă, plecă îndată, alarmată. Găsi pe Sidi plîngînd. Iscălise adică și ea schimb de ale bărbatului și cum la scadență el nu le-a plătit, au venit să-i cuprindă mobila. Ear Sever habar n'are de nimic, ci toată ziua e la cărți și adesea nopți întregi. În cancelaria lui poți da cu tunul.

Își poate închipui ori-cine decepția mamei. După astfel de păcătos 'și-a dat ea fata? Dar omul acesta a mîncat cu lîngura banii. A prăpădit zestreă întreagă și a mai făcut și datorii, cu toate că primea anual și o rentă din cât altul ar fi ținut familia întreagă.

Intrevederea dintre soacră și ginere bine înțeles, n'a fost cordială, ci ea i-a făcut o morală nu mai aspră de cum merită, ceea-ce nu l-a împedit însă pe Sever să răspundă cu bruschetă și s-o amenințe că o dă afară din casă.

Inima de mamă, interesul fiicei sale, a făcut-o să rabde tot. Datoriile s'au plătit fără ca Sever să facă vre-un pas. Socru și soacră au pus o singură condiție: tinerii să se mute la ei dacă și de altfel cu cancelaria nu merge. Bătrînul Gorovei era om cu trecere în Brașov, 'i-va face acolo clientela lui Sever. I-a pus apoi în vedere că poate să ajungă avocat chiar al băncii la care bătrînul era președinte în consiliul de administrație. În strămtoirea în care era, Sever făgăduise că îl va

asculta. A fost însă destul ca soacră să plece ear tatăl său să-și desmînte, și se resgîndi. Spuse nevestei sale că nu se duce.

Între cei doi soți urmă atunci un schimb de vorbe aspre, apostrofări chiar, cum nu se mai întîmplase între ei. Ea-și numi șarlatan, căci a estorcat bani promițînd lucruri pe cari nu le îndeplinește. El replică violent, că față de un falit fraudulos cum zicea că a fost bătrînul Gorovei, nu se simte îndemnat a se ține de vorbă. Însultă chiar pe bătrîna, atribuindu-i că în tinerețe și-a speculat frumsețea... Regretă că a intrat într-o asemenea familie mizerabilă...

Cu Sidi, beata, se întorcea pămîntul. În primul moment indignarea îi paralizase ori-ce gîndire și părea că se înecă. Venindu-și în fire, răspunse cu un torent de vorbe crude. Îi aruncă în față toate infamiile ce comite: joacă în cărți bani agonisii de alții, petrece nopți în afară de căminul familiar, ajungînd erou de cafele; în cele din urmă îndrăznește să calomnieze ca un laș pe binefăcătorii săi, pe niște bătrîni cinstiți.

Sever nu se mai văzuse zugrăvit astfel. Sări ca un turbat și lovi pe tinera sa soție, încît o lăsă amețită.

II.

Un scandal ca acesta nu se mai petrecuse în societatea cultă românească încă în ziua aceea se află prin oraș totul. Sidi a fugit îngrozită la o prietenă, luînd cu sine și copilul ce avea. A doua zi a sosit și mama sa. Se duseră amîndouă la un avocat, amic al familiei, să-l autorizeze a începe procesul de divorț. Sever fu atît de cavalier, încît nici nu se arătase pe acasă.

Rămînînd singur, Sever își continuă vicia de mai înainte, cu o singură variație: devenise mai destrăbălat și mersese cu cinismul până a-și calomnia nevasta, mama băietelului său și neamul ei întreg. Tatăl său îl secunda, ba împinse bătăria până să scrie epistole injurioase doamnei Gorovei, acuzându-o că i-a momit „băiațul“ cu făgădueli de zestre mare, că l'a înșelat și în urmă a și spart casa „tinerilor“. Amenința în același timp că Sever își va lua copilul din mîni „unor astfel de femei...“ Vicleanul își făcuse bine socoteala. Știa că micul Aurel este slăbiciunea lui numai a mamei sale, dar și a bătrînilor. Sidi nu ar fi putut să stea o zi fără el, ear Gorovei atîta nepot avea și el. Amenințarea aceasta avu de efect că cererea de divorț a Sidelî întîrzia să fie presintată la tribunal.

Sever făcu însă el un pas înainte: porni acțiune, arătînd că soția sa a fugit nu știe unde și cu cine, ducînd cu sine și copilul; reclama imperios copilul și cerea întregul și grabnicul concurs al legilor.

Familia Gorovei era consternată. Un proces în așa condițiuni numai genă și rușine le putea aduce. Mai ales că în cererea sa de divorț Sever nu cruta pe nimeni, ci pentru a-și descrie în cele mai disgustătoare culori soția, o acusa de lucruri mîrșave și insinuă, încît Gorovei când cetia, era cît p'aci să-l lovească apoplexia.

„Avem a face cu un bandit mai rău decît cel din codru,“ scria Gorovei avocatului — „te rog deci să obții ca Pop să-și retragă acțiunea ori cel puțin să modifice motivele. Sunt dispus să jertfesc ori și cât, numai să nu fim tîrîpi la un spectacol atît de rușinos...“

Zadarnic îi vorbea însă avocatul că este chiar în interesul său și al copilului ca divorțul să se petreacă neted, Pop nu voia să înțeleagă. Ori mai bine: înțelegea el, dar vroia să exploateze situația și delicatețea oamenilor. Pentru a sta măcar de vorbă și a negocia, cerea zece mii florenți. Atîta, cel puțin atîta, ca avocat, în urma „blamului“ ce i-a cauzat nevasta!... Ca să-și retragă acțiunea și să lase Mișel inițiativa despărțirii, cerea ca copilul să-și fie readus îndată. Nu poate să-l abandoneze în grija unor „desmățate“...

Gorovei trimise banii. Căștiga astfel timp și se vor mai gîndi ce să facă. În primul moment plînuiră să plece pe un an-două în străinătate, fiindu-le teamă că altfel Pop ar încerca și ar reuși să ia copilul. Ear de copil ei cu nici un preț nu vor să se despartă. Ce înțeles ar mai avea pentru ei vicia și ce chinuri să îndure

știind pe Nelu, drăguțul lor, sub influența unui tată pervers.

Trecură astfel trei luni. Sever trăia fără nici o grijă. Bani avea berechet. În iarnă colinda pe la baluri și petreceri. Cîrînd bătrînul Pop se lăudă apoi, că „cu-scrii“ vor să se împace. La un chef, cu prietenii, Sever arătă chiar o scrisoare, în care Sidi îi oferea întregul ei devotament și cum era în ajunul Paștilor, îl invita să vină la ei de sîrbători.

„Moare, domnule, fără Sever, moare“, zicea bătrînul Pop, „eată de ce l'am lăsat să meargă. În cele din urmă, Sidi era fată bună, numai zgribturoaica aia de mamă-sa li-a stricat căznicia. Dar s'ajungă numai pe mîna lui Sever, îi învață el minte pe toți“.

Și într'adevăr, Sever petrecu sîrbătorile „în familie“.

Prin ce minune, nu importă dar totul fu iertat. Se vorbea că din cauza copilului. Alții spuneau că Mișel îl iubea ca o nebună și declarase că nu vrea să trăiască fără el. Destul că după sîrbători, mamă și copil însoțiră pe „tăicuțu“, întorcînduse „acasă“, ca după cîte-va zile să plece apoi cu toții, definitiv, la Brașov.

III.

Jocul de cărți pe d'oparte, pe de altă parte chefurile sgomotoase, căror se mai adăoga și relațiunile sale nu tocmai discrete cu o caserită, eată în ce se rezuma viața lui Sever în Brașov. Și toate acestea mistuiau bani mulți.

Gorovei plătiese o grămadă de polițe pe cari ginerele său îi falsificase numele; nu zise nimic, ci era bucuros că putea să aranjeze lucrurile fără să ia cunoștință și publicul. Frica de scandal îi impusese o răbdare în cît tolera mișelii pe cari Sever le săvîrșia fără vre-o esitare.

Mai erau apoi la mijloc nepoții: Sidi avea adică acum trei copii.

Era însă fatal ca odată să i-se infunde lui Pop De trei ani, de când era avocat al băncii, nu dase nici într'un an socoteală completă despre procesele ce purta. Ear direcția avea indicii, ba chiar probe, că dînsul a încasat dar n'a vîrsat încă la bancă, peste zece mii florenți. Fiindcă nu luase în considerație invitările verbale ale directorului, Sever fu provocat oficios prin adresă, ca în interval de opt zile să-și reguleze situația. Nu mai așteptă însă termenul, ci a treia zi după ce primise adresa, luă drumul spre România, lăsînd doar nevestei sale o epistolă, în care-i spunea, că dacă vrea să-l mai vadă, să stăruie ca „bătrînul să aranjeze daraverele dela bancă“.

Ce era să facă? Bătrînul Gorovei se esecută. Plăti o sumă frumoasă. Lua însă în același timp o hotărîre eroică: va despărți pe fiică-sa de acest criminal incorrigibil. Trimise pe un avocat, prieten al lui Sever, să-i vorbească, să-i amintească de cambiile false cu cari în ori-ce moment îl poate da pe mîna judecătorului; să-și spună că știe cum ani de zile și-a înșelat nevasta ca un ignobil și să-i făgăduiască, cu toate acestea, cinci mii, dar să nu se mai întoarcă. Cel puțin nu 'nainte de a se fi pronunțat divorțul.

Sever, strîns astfel cu ușa, se învoi. Primi banii, dete o declarație în sensul cum cerea avocatul și consimțîmentul pentru divorț.

Sidi plînsese ca o nefericită. Dar în fața atîtor probe de nevrednicie a bărbatului ei, nu mai stete la îndoială. Suferise chiar să fie maltratată; ceea-ce nu putea să ierte însă era că el o pusese chiar mai prejos de o metresă.

Procesul se porni și în mai puțin d'un an, Sidi fu liberă... Liberă?! Ce ironie! Dar la ce-i mai servea libertatea, când opt dintre cei mai frumoși ani ai vieții sale erau perduți... Adece nu: avea o mare mîngăiere, copiii, căror trebuia să-și dedice restul vieții, cîntînd să uite fericirea ce-i licărise, vai, abia doar puține clipe.

De altminteri, cu trei-zece de ani nici o femeie nu se considera trecută pentru a mai iubi, ori cît s'ar fi înșelat în prima căsătorie. Sidi era apoi frumusețe și singura moștenitoare a unei averi mari.

Cît despre Sever, ajuns la București, se făcu repede cunoscut ca stălp de cafe-

nele și tip cunoscut în speluncele unde se joacă la hasard. Avu mai presus de toate grija să câștige protecția unei dame care și dacă era ceva cam ofilită, avea însă bani și un bărbat bătrân, dar cu trecere în societatea înaltă. Obținuse astfel o funcție destul de bună, la serviciul vămilor. Dar în mai puțin de jumătate an, Sever Pop își dete în petec ș'aici, așa că fu destituit pentru „negligență și grave abuzuri.“ Că n'a dat față și cu judele de instrucție, are s'o mulțumească numai protecției sale. Bună de inimă, cum era, nu putea suferi să i-se întempele ceva sormanului băiat... A mișcat deci toate pietrele ca să-l mântue de pușcărie.

Leandru.

IPOCRITUL.

(Sonet).

Cu limba dulce îți așterni din ramuri,
Din mândre flori, un pat, ș'o cale lînd;
Tu riști, când alți 'n locul tîu suspina,
Și dacă plîng, — tu hohot dai prin geamuri...

Nebună-ți lumea! — îți șoptești în tine,
Cât de cu zor și sete-mi bea otrava!
Cet drepti is slabi... nu-mi strică ei isprava,
Când vîd mulțimea 'ntreagă pentru mine!...

Și liniștit, tu subminezi nainte,
Trînd din spatele celor cuminte,
Pe care-i sdrutași, ca-n vremuri — Iuda.

Dar, când din toropeala lui ferbinte
Poporul treaz far cere vîaga, truda,
Vampire! cine ți-ar fi pașă, ruda?...

Pr. Al. Munteanu.

Vorbe înțelepte.

Religiunea creștină este o putere tulară care de atâtea veacuri a veghiat și a făptuit mai mult de cât ori care alta pentru demnitatea moralei și pentru cele mai înalte interese ale omenirii

Guizot (De la democrație en France).

Pe Ispani nu prin numărul nostru,
pe Galii nu prin puterea noastră, pe Puni
nu prin căldură, și nici pe Greci nu prin
strategie 'i-am învins, ci prin cucernicia
noastră prin religione am fost biruitori
asupra tuturor națiunilor.

Cicerone.

Comorile nesecate de bucurie ale religiei nu sunt bine cunoscute decât de cei puțin aleși, cari au avut-o totdeauna tovarășă în viață. Acești fii ai lui Dumnezeu trăiesc viață liniștită în mijlocul durerii... Cel mai bun chip de a servi lui Dumnezeu, este a face bine semenilor noștri. Sentimentul religios e o forță primordială înăscută, necesară constituției fiziologice a unui om civilizat și care există independent de trebuința de a crede și a spera.

Mantegazza (Il bene dell male)

Forța ilegală e cea mai mare imbecilitate.

Herder.

Până acum, țările cele mai bogate erau acele, unde natura era mai binefăcătoare; astăzi, bogăția e în țările în cari oamenii sunt mai activi.

Buckle (History of Civilisation).

Nu ne putem imagina o națiune mare și demnă de numele său, a cărei viață politică nu se conduce și nu se înalță de idei religioase și care nu năzuește necontenit a cultiva aceste idei și a le da o expresie evidentă și reală.

Ranke (Deutsche Geschichte).

Trei moduri are omul, pentru a proceda corect: întâiu, meditația și acesta e cel mai nobil, al doilea imitarea și acesta e cel mai ușor și în fine al treilea, experiența, e calea cea mai amară.

Confucius

Absența micșorează pasiunile mediere și mărește pe cele mari, întocmai ca vîntul, care stinge luminarea și incinge focul.

La Rochefoucauld (Maximes).

Să nu te încrezi nici odată în acel care și-a călcat odată credința.

Shakespeare.

ESTER.

Tragedie în 3 acte, de JEAN RACINE, traducere în versuri după originalul francez, de S. SECULA.

(Fragment).

ACTUL I.

Scena I.

Ester.

Ești tu Eliso dragă? O, zi prea fericită,
Chiar provedința 'n cale-mi te-a'dus; blagoslovită
Să fie. Tu, născută din Benjamin, ca mine,
Amică din pruncie, ce drag te-aveam pe tine!
Ș'am suferit același jug crâncen de-asuprire
Și plîns-am noi Sionul ș'a lui nenorocire.
Acele vremuri ș'astăzi mi-s dulci în amintire!
Dar tu, nu vezi pe Ester în splendida-mi mărire?
Sunt șase luni — mai bine, te caut, te caut nespus,
Ce zări, ori ce pustiiuri de ochii-mi te-au ascuns?

Elisa.

De groaza morții voastre zdrobită-am fost cumplit
Și am fugit de lume, retrasă am trăit,
Sfârșitul vieții-mi triste, atât mai așteptând.
Când, doamnă, un glas profetic, de-odată răsunând:
•Destul, destul din plînsul dup'o crezută moartă,
— Imi zice — •vezi grăbește, spre Suza pași-ți poartă.
•Veți revede pe Ester, în pompă minunată,
•Pe cine plîngi, e astăzi de-onor încungiurată.
•Ridică-te Sioane, cu triburile tale,
•Azi ora mîntuirii să sune e pe cale!
•Și zeul războierei ridică brațu-ți tare,
•Căci vaetele tale stărnit-au îndurare.
Atât a spus. De groază și bucurie mare
Cuprinsă, fug ș'ajuns-am chiar în palatul care
'l-aci. Triumf! spectacol măreț în ochii mei
Și vrednic pentru brațul ce va salva pe-al sîi!
Cea feară, Asureus, o sclavă-a 'ncoronat
Și la picioare ți cade persanul împărat!
Ori tainice mijloace, ori ce ales moment
Putut-a să producă ast mare-eveniment?

Ester.

N'ai auzit de Vasti, femeia îngâmfată
Celebră? 'N locul ei sunt; ea e disgrățiată.
Căci regele-n mânie-ți din tron a 'nlăturat-o
Și din iatac cu totul el a îndepărtat-o.
Dar mult va trece până să fie 'ndepărtat
Din gându-ți chipul celei-ce adînc l-a ofensat.
Prin țările-ți întinse pornit-a cercetare,
Ca să găsească o ființă — de sbucium să-l desbare.
Din Ind în Helespont, curg sclavii nesfârșit
Și fiice din Egipt, la Suza au sosit;
Din Partia și țeara de Schiți sîlbatici chiar
Sosit-au doritoare de scepru, de-al lui har;
Și m'a crescut pe mine, ascunsă, solitară,
Cel Mardoheu, blajinul, schimbându-mi soart' amară:
Tu știi ce mult datoare îi sunt pentru-ajutor.
Cu viața-ți sunt datoare: nu m'a lăsat să mor.
Căci el vîzînd pe fiica din fratele-ți în mine,
De tată, drag' Eliso, și mama, loc îmi ține.
De-a Jidovilor soarte zi-noapte agitat,
M'a ridicat la sinu-ți, de sbucium m'a scăpat;
Și 'n slaba-mi mîna pus-a la lor eliberare,
Mi-a dat speranța pentru o 'mpărăție mare.
Secretelor lui planuri cu groază m'am supus;
'S aici; dar a mea țeară și neam eu nu am spus.
Cine-ar pute să spună prea multele cabale
Ce s'au făcut aici 'n potopul de rivale?
Căci toate înțeles-au c'aleas'a rămânea:
Pe cine Asureus va spune și va vrea.
Patronul fiecare 'și avea, și ajutoare;
Una prin neamu-ți falnic era impunătoare,
Cealaltă, de splendoare spre a fi încunjurată,
S'a folosit din lume de iscusința toată;
Ear eu, — eu drept podoabe: eu lacrimi amare
Lui Dumnezeu adus-am, drept jertfă de 'nchinare.
În fine, mi-s'aduce poruncă lui Asureu;
L'a regelui vedere expus'am fost și eu.
Și inima de rege chiar zeii 'n mîni o țin
Și trebui să prospere tot sufletul blajin,
Pe când orgoliul are să fie desolat.
De-a ființei mele farmec stăpînu-ți subjugat:
Mult timp, tăcut, pe mine el grav m'a contemplat.
O ceru! ș'atunci balanța spre mine s'a plecat.
Că 'n vreme-aceasta, sigur, cu simțu-ți tulburat,
Cu ochii 'n dulce febră, de-odată, respicat
Să fii regină, 'mi-zise; și chiar în clip'aceea:
Cu mîna sa diadema-ți pe fruntea-mi de femeie
A pus. Și ca plăcerea și dorul de amor
Să-ți fie mai vădite, cu daruri și onor
Pe toți curtenii, țeara, chiar țear'a 'mpărtășit,

Chemînd popor o lume, l-a regelui nuntit.
Vai, în acele zile de bucurii, sîrbare,
În taină ce rușine, cumplită desperare
Cuprinsu-m'a: eu, Ester, în purpur îmbrăcată,
Și lumea jumătate sub scepru-mi aplecată, —
Pe când Ierusalimu-ți ruină, iarb'a prins,
Sionul necurate reptile l-au cuprins.
Din sfîntul templu piatra ca pleava 'vînturată,
Iehova, a ta mîrire, sîrbare, e uitată!

Elisa.

De-a voastr'adîncă jale regelui un cuvînt...?

Ester.

N'am spus. Nici astăzi dînsul nu știe cine sunt.
Acel prin care ceriul destinu-mi cărmuiește
Dela tradarea tainei asteia mă oprește.

Elisa.

Lui Mardoheu să vină la voi îi e permis?

Ester.

Iubirea ce-mi păstrează ce porți nu i-a deschis?
Adese-ori departe-ți, dar — îl consult ușor:
Când mă gândesc la dînsu-ți ca gând sosit în sbor.
Un tată mai puțin e 'ngrijat de fiul său...
Și ca să vezi ce mult e în ajutorul meu,
Îți spun, prin el ajuns-am să pot regelui mare
S'aduc la cunoștință-un complot, o tradare
Ce s'a urzit în contră-ți. Iubirea ce hrănesc
Sionului, prin curtea-mi ebree dovedesc.
Ca floarea, june mîndre, de soarte aruncate
Sub ceriu străin, ca mine, ca mine strămutate,
În juru-mi adunat-am; și-n tainic loc, ascuns,
Ne închinăm, — și-n suflet o pace ni-s'a pus...
Ș'asa, fugind d'orgoliul diademei, fiind departe,
Mă regăsesc în mine, uitînd mîndrit deșarte,
La cel etern puternic, cu osîrdie mă 'nchin,
Și-mi uit amarul vieții și uit al vieții chin.
Și pentru toți persanii e taină a noastră viață.
Dar să le chem. Veniți dragi și mîndre copilițe,
Tovarășe mi-ați fost voi, mi-ați fost și în robie,
Voi, din bătrînul Iacob, azi foloare de junie.

Scena II.

Ester, Elisa, corul.

O israeliteancă (cîntă în dosul scenei).

Soro dragă ce voce ne cheamă?

Alta.

Vocea duioasă-mi tradează regina.

Amendoué.

Haid să grăbim, că regina ne chiamă
În jurul ei să ne grupăm.

Corul (întrînd în scenă din diferite părți).

Ne chiamă regina
În jurul ei să ne grupăm.

Elisa.

O Doamne, ce potop vîd de frumseți fecioare,
Mulțime, 'n ochii-mi tulburî, de colo, d'ici răsare!
Ce dulce modestie pe fețe le e scrisă!
Trăiți! speranța sfîntei națiuni ce-ți azi proscrisă!
Și pîn' la ceriu suspinul cel pur al vostru suie,
Străbata ca parfumul cel dulce de tîmăie!
Ear Dumnezeu îndrepte spre voi priviri de pace.

Ester.

Fetițelor, acumă un cîntec ne veți face,
Un cîntec, ce 'nvîrstat-am cu lacrimi amare
La pomenirea trist: a Sionului pierzare.

O israeliteancă (cîntă singură).

Vai ție Sioane nenorocit, unde 'ți-e astăzi mărirea?
De lumea toată 'ai fost proslăvit, dar unde-ți azi strălucirea?

Nu ești decât praf, și ce-a fost mîrire
Azi nu e decât o trist' amintire.
Sionul ce-a fost pîn' la cer ridicat,
La iad a căzut, este azi scăpătat.
Dar mai curînd voi perde eu rostul de vorbire,
Decît să tac în cântu-mi de trista-ți tînguire
Ce chiar și pîn' la moarte stăpîna mi-e-n gîndire.

Corul.

O apele Iordanului! Pămînt iubit de ceriuri!
Voi sacri munți și văi bogate
Cu miș minuni ce-s presărate!
Din țeară-ne de obârșie
Noi exilați vom fi 'n vecie!

O israeliteană (singură).

Ah, când să-ți revăd puternice cetățile,
Cu turnuri minunate,
Să ved poporul tău cântând, curgând din toate părțile
La serbătorii nălțate?

Întreg Corul.

O, ape ale Iordanului! Pământ iubit de ceriuri!
Voi sacri munți și văi bogate,
Cu miș minuni, ce-s presărate!
Din țeara-ne de obârșie
Noi exilați vom fi n vecie?

Scena III.**Ester.**

Dar ce străin aicea ndrăznește să străbată?
Să ved eu! Mardocheu e! Ești tu iubite tată?
Avea, este un inger ce sub aripa-i sfântă
Scutindu-te, scăpat-ai de pedecă ce nspăimântă?
Dar tulburat ești; astă incingătoare, Doamne,
Și capul cu cenușă ți-e presărat, — ce semne?
Ce știri aduci?

Mardocheu.

Regină lipită de noroc!
O, neam nevinovat, ce-i merit la nenoroc!
Citește crudul ordin, porunca cea barbară.
Suntem perduți cu toții! Israelul va să piară!

Ester.

O ceru! In vine simt că sângele-mi îngheață.

Învier.

Dela răsărit lumina se desprinde și tot crește
Et ntunerecul în valuri prin vezduh îl risipește,
Baze dulci strălucitoare es din zarea purpurie,
P'a vezduhului cărare tând brazde aurie.
Și cum rîul de văpaie năvălește tot mai tare,
Bă trezește tot pământul, toată firea e n mișcare.
Crângul verde lin se sbate și frunzișul șopoteste.
Și n vestiment de serbătoare toată lumea străluceste.

Mii de paseri cîntă imnuri de mîrire și plăcere,
Cînd al clopotelor glasuri chiamă lumea la 'nvier.
Căci minunea procoletă de prin veacuri s'a ntrucat
Și Christos călînd pe moarte, moartea, iadul le-a
sfărmat.

Ocarîrî murînd pe cruce ne-a n'vîțat, să ne luptăm
Și pentru cel mic de suflet, carî ne bat să ne rugăm.
Bar sdrobind robia morții, ne-a dat viață pe vecie
Și speranță, că răsplata dela ceriuri este vie.
Salte deal în strălucire tot pământul luminat,
Că 'ntunerecul perit'a prin Christos, cînd a n'viat.

Arad, 1902.

MARIA CIOBAN.

IMPĂCARE.

Imi era nepoțică Cornelia și mie mult
mi-e drag de nepoțelele mele. Eram amên-
doi la o mătușă din orașelul Desubmăgură.
Mătușă, ca și vîduvele, avea multe
griji și necazuri și nepoata-i era de mare
ajutor la casă.

Eu, ca toți semenii mei, un „ștren-
gar dela oraș“ sub preteclul, că mă pre-
par de asemen, mă folosiam de privilegiu
de-a trăi câteva zile dalbe — între ai mei
acasă...

Mă culcam cam tîrziu și spre năca-
zul bunel mele mătuș — mă treziam di-
mineața cam — tîrziu. Dar ca și o mamă
bună mă desmerda și mă lăsa să mă odih-
nesc „Cine știe, bietul printre străini, cînd
o să aibă atîta liniște!“

Intr'o zi frumoasă de primăvară, în
Sămbăta sfintelor Paști, mătușă și Corne-
lia se sculaseră de dimineață. Era zi în-
semnată, cînd se fac „colaci“ pe Paști, se
roșesc ouăle, se taie mielul, s'aduce picio-
rul de porc dela fum, toate pentru a le
duce dimineața să le sfințească popa, căci
doar vine sfînta zi a învierii și slabă casă,
care nu-și sfințește bucatele.

Mătușă mă trezi și pe mine.
— Eu merg cu Todora în tîrg, tu-
ajută Corneliu și ai grije de unele treburi,
pînă frămîntă Cornelia. Din butea cea
mică trage câte-va săraoi de vin, mîne,
poate ne sosesc oaspeții.

— Tu Corneliu dragă, — ochii tăi și
alunul! Oalele să se fearbă... Varza —
ferbe și lăsată așa, dar aruncă-ți câte-o
privire și la cloșcă, să nu fugă pe straturî
în grădină.

— Hai Todora! La draci, ce corfă mur-
dară! Draga mea, pune-ți o zădie de treabă,
doar nu-i apa caldă pe bani!

— Să fie toate la rînd dragii mei. San-
dule! Ear ai adormit? De, en mai las-o
naibii lene, că nu-ți vei afla nevastă mei,
pune-te la lucru, vezi Cornelia de cînd e
la lucru.

— Neamurile noastre n'au fost trîn-
dave!

Și mă scula în definitiv.

Mătușă plecă. Nepoțica frămînta în
culină...

Pe fereastră se lăsa un potop de raze.
Sculat din somn, atîta dulceață, atîta de
mult dor de vicață mă stăpînea! Din ne-
păsarea, ce o adusesem dela orașele mari,
mă afla vesel, sprinten, ca omul odih-
nit, sănătos.

Eșit-am la culină... Cornelia la co-
vată... S'o vezi tîneră, un boboc de fată, cu
puterea și frumsețea celor șaptesprezece
ani, cum bătea în aluatul bine încheșat,
îți era mai mare dragul de ea!

Fața ei curată era de două-ori mai
rumenă ca de altădată, de căldură și de
oboseala frămîntării și mîinile sufocate
străluceau albe ca zăpada.

— Bună dimineața Neli dragă!

— Servus Sandule! Nu ți-e rușine,

asa tîrziu...

— De las', hîrnicia-i virtutea voastră!

Stetu pe un minut și răsufînd, cu

atîta dragălașie se înălța sinușul ei curat.

— Te rog, varsă-mi puțină apă din

ulcior.

M'apropiu cu ulceleșă și cum era cu

mîinile în aluat — nu se putea apăra...

Atins de dulceața căldurii sale, Doamne!

eară-ne pîcetele, în postul mare atîta de

dulce a fost sărutarea ce i-o fura, în-

cît nu mă sfiisem înc'odată și ear' odată

a mă îndulci de scumpa ei guriță...

— Sandule, prăpăditu-le, te lovesc,

cu aluatul, te înfărișez!... Du-te, reule!

Din rumenă ce era, fața ei se încăl-

zise de ardea, ochii ei plini de lumină mă

mustrau dar', câte-o rază a lor, par'că mă

netezea cu atîta iubire curată...

— Nu-i frumos, Sandule, și plecân-

du-și capul spre covată frămîntă mai de-

parte...

Intr'adever e așa, e lășitate să furî

sărut dela copilă, cînd nu se știe apăra,

dar uite, de-ai mîncă cîreșe dulci numai

cînd ți-ar zice cîreșul: „Hai prostule,

mîncăcă cîreșe“, arare-ori ai gusta cîreșe...

Și atîta de dulci sunt cîreșele!...

Varza forfotea, sfîrșea de mînie,

mătușă și ascutea unghiile pe pragul ușii,

ear cloșcă, mînce-o uliul cloșcă, chiar în

mîiilocul straturilor le da puilor instruc-

ția elementară din — scociorite...

Mătușă, supărată, că nu e nimic de

treabă la piață, deschide ușa — chiar

în momentul, cînd cine știe a cătea-

oară furam la cîreșe, ear pomul, dulcele

pom înflorit, nu-mi zicea „culege prostule,

dar' nicî „prostul“ nu se prea lăsa îmbiat.

— Văi firea-ți ai naibii! — „Prostul“

sboară ca împintenat, o mătură dela în-

demîna după el... Pe Todora, o pune

dracul, de chiar atunci adună pui, mătura

între ei, el peste mătură și eată vre-o trei

pu — sîrmanii n'au ajuns să audă fru-

moasele cuvinte: „Hristos a înviat.“

Erau toropiți după toată regula și fără

nădejdea de a reînvia vre-odată...

— Pui mei, pui mei, văi sîrmanii

pușorii mei.

Nicî cînd nu mi-au plăcut cîntecele de

jale... Neli, biata Neli, rămase înmărmurită.

Oalele la foc curgeau potop, pînea încă

Mardocheu.

Vor să ne extermină de pe terestra față.
Suntem cu toții n mîna lui Aman sîngerosul;
Și paloșe, cutițe, sunt gata; fiorosul
Carnagiu să mplinească cu nația proscrisă,
Aman, păgânul Aman, d'Amaletică viță.
S'a pus p'astă trăsura întregul său credit
Și regele prea naiv edictu-a iscălit.
Pornit în contra noastră de necurata gură,
El crede că noi suntem o pată pe natură:
Și n lung și n lat în țeară sunt ordinele date,
Fatala zi-i fixată pentru asasinate.
Răbda-v' așa omoruri grozave oare cerul?
Nu are să cunoască nicî sex nicî vîrstă ferul;
Ei pentru tigri pradă și șoimilor gătesc
Și n zece zile-i ziua fioarăs'a ce vestesc.

Ester.

Iehova, care vezi ast plan grozav, turbat,
Pe fiul tîi din Iacob tu i-ai abandonat?

Una din cele mai tinere israelitene.

O ceru, cine ne-ajută, dacă ne-ai părăsit?

Mardocheu.

Acestor june, Ester, le lasă plîns, bocit.
În tie e nădejdea acestui neam întreg.
Tu trebui să-l ajuturi; dar ceasurile trec
Și timpul-sboară, sboară și ziua va sosi
Cînd numele de Jidov să piară' a trebui.
De focul sfînt profetic, păzită să pornești
La rege mergi și spune-i declară-i cine ești.

Par că-i mort de veacuri satul,
Și trudit de atîta clint
Doarme-adînc intunecatul
Codru n vîi, iar la răstoace
Plopi-au încetat să-și joace
Frunzele de-argint.

Dar din aripă bat cocoșii,
Rîscolind vezduhul mult.
Albe n'tău și tot mai roșii
Zorile-și întind lucoarea —
Din zăvoiu priveghitoare
Iarăși a n'nceput!

G. Coșbuc.

S'AU RUPT...

S'au rupt, iubite, atîta de lesne,
Acele fire ideale,
Ce ne uniau, cînd dușmănește
Ne despărția atîta cale.

Și sufletul tău, frățioare,
A lumecat de lîngă mine,
Iubirea, ce ne fericise
S'a stins, o simt atîta de bine.

A fost de-ajuns o vorbă aspră
Și-un vis urît de îndoială,
Ca să ne lași certați de a pururi,
Iubire mîndră ideală!

Și nu-s de-ajuns atâtea lacrimi,
Isvor de nevinovăție,
— Ca să revii, sfîntă schintee
În inimioare-ne pustie...?!

Elena din Ardeal.

Cîntec.

Să încerci, să faci o probă
Și să mergi din casă n casă,
Dar nu mai găsești nevastă,
Că pe Lina de frumoasă.
Eu, și Lina-mi e vecină —
Am vecină ca o floare
Și de-ați ști cât la inimă
După Lina mă mai doare!

Soacră-sa-i o gură rea,
Ear bărbatul o urgie,
Dar de aceste nicî că-mi pasă:
Lina-i cum îmi place mie.
Și nespun îmi-e de dragă,
Că e naltă, subțirică
Și cînd o cuprinzi în brațe,
Par'că n braț ți se despică!

Am nespun de mulți dușmani,
Mi-e dușmană lumea n'reagă;
Eu la toți vreau numai bine,
Toată lumea mi este dragă —
Eară lumea mă urește;
Ș'acum spuneți, eu sunt vina
Că vecinei eu sunt drag
Și m-ie drag' așa vecina?

Iosif Stanca.

O RAZĂ.

Nu te-am văzut de-atât amar de vreme!
Serisoare tu nicî cînd nu mi-ai trimis...
Dar sufletul meu vînd să te mai cheme,
Necentenit te-a zăgrăvit prin vis.

Cînd auziși furtuna cea de vînturi
Sburînd la voi cu glas spălmîntător:
N'ai priceput atunci a mele gânduri,
Cînd sufletu-mi se sbuciuma de dor...?

Și se făcuse zluă, ear senină...
Și soarele căldură răvărșă...
Nu o vîzuși frumoasa lui lumină? —
Nu te-a nălăzit? Era iubirea mea!

Ah! n'a putut lumina să se stîngă!
Cî-n sufletul tău, dulce coborînd:
A trebuit din nou să se resfrîngă,
Mai splendidă la mine ear sosind!

Veni o rază-n zori înfăcărato
La ferestă, blîndă, tremurînd...
A fost vestirea dragostei curate:
Al sinului tău dulce dor și gând...

Arad, 1902.

Sandru.

AMARYLLIS.

— Legendă. —

De

Paul Mantegazza.

Amaryllis înainte de a deveni floare, a
fost o nimfă frumoasă, gîngășă, mai sensibilă
decît o mimosă, mai delicată decît o foaiet
de trandafir. O vorbă mai puțin prietenoasă
o enerva, și apoi se ascundea sub umbra
genelor ei lungi și-i inclina capul. Des-
merdările unui copil făcea să-i bată inima
și să-i ardă fața și sufletul ei era legat
prin mîi de fibre invisibile de schimbările
ceriului și ale pământului. Zefirul în amur-
gul serii, arșița soarelui, norii rătăcitori

Arad, 1902.

Alax.

IN ZORI.

Sub un mal legată plută
Se mai mișc' abia. Duioș
Geme apa n veci sbătută,
Ca prin vis, sub iaz la moară.
Luna tot mai jos scoboară.
Tot mai jos, mai jos.

A apus! Și dintr'odată
Nu mai vezi nicî deal, nicî drum,
Totu n zarea n'tunecată
Și-a pierdut și loc și nume,
Poate nicî n'a fost pe lume
Noapte ca acum.

se reflectau în acest suflet gingaș, și nici o faptură viețuitoare nu se putea apropia de ea, fără să-i cauzeze plăcere sau durere. Dacă Dumnezeu ar fi simțit trebuința să măsoare fiecare suspin, fiecare tremur, fiecare țipet de pe planeta noastră, ar fi putut-o întrebuința pe Amaryllis de galvanometru.

Pe lângă toată sensibilitatea, până la etatea de șasesprezece ani rămase curată și transparentă, ca apa unui lac alpic, și inima ei de diamant era neatinsă, ca în ziua nașterii. Nici o boare n-o tulburase, nici un grăunte de nisip nu-i cauzase durere. Era un diamant care nu sclipia, fiindcă nu-l luminase soarele.

Pentru Amaryllis deveni soare un păstor tânăr, frumos ca Apollo, robust ca Hercule, mândru ca un Roman antic. La vederea acestui prim bărbat, toate facetele de diamant ale sufletului ei virginal deodată se luminară și începură să dea focuri purpurii, albastre, verzi și albe. Și în sufletul nimfei se aprinseră deodată toate flăcările, cari în decurs de șasesprezece ani au așipit în pacea liniștită, neștiutoare a nevinovăției și a curățeniei.

Amaryllis iubia pe acest tânăr, da, din ziua, în care-l văzuse pentru prima-ori, toată viața ei se prefăcuse în dragoste, îl vedea numai pe el, îi ducea numai lui dorul și numai în visurile lui doria să pătrundă. Credea, că nici n'a trăit până atunci, și era convinsă că de aci înainte nu va putea trăi fără această iubire.

Anteo, dimpotrivă, era rece ca ghiata; și pe lângă toate privilegiile de foc ce-i aruncaseră cele mai frumoase fete și cele mai fermecătoare nimfe, le tractase pe toate cu cea mai rece indiferență. Era aceasta un farmec sau o nebulie? Ar fi greu de spus. Numai atâtă știu, că toate femeile îi erau indiferente, și iubia numai florile. Celor mai frumoase și mai îndrăgostite le zicea totdeauna:

„Adu-mi o floare nouă, atunci te voi iubi!“

Vorbele acestea răsună în urechile fetelor ca o batjocură crudă, și se depărtau, plângând și nemângăiate. Nu una, ci multe, muriseră de durere, dar Anteo nu-și făcea nici o grijă din ele.

Sărmana Amaryllis trebui să se îndrăgostească totmai de bărbatul cel mai rece de pe pământ, și și ea, ca și celelalte, își văzu patima înfocată răsplătită cu cea mai rece indiferență.

Și ei îi zise Anteo:

„Adu-mi o floare nouă, și atunci te voi iubi!“

Amaryllis însă nu se dădu învinsă mult: cum s'ar putea găsi o floare nouă? Suflete gingașe, la aparență fragile ca sticla, adesea devin tari ca metalul, dacă le încălzește patima și le împinge la planuri îndrăznețe.

După multă meditare, merse la Delfi, să întrebe oracolul celebru.

De multe-ori mântuise Sibylla prin sfaturile ei pe cei cari în cele mai grele situațiuni ale vieții se îndreptaseră către ea.

Abia fusese condusă Amaryllis în templu, și se și aruncă înaintea altarului zicând:

„Voesc să fiu iubită!“

Și o voce îi răspunse din adâncime: „Dacă într'adevăr voești cu foc și cu perseverență, atunci vei fi iubită. Un proverb vechiu a zis:

„Dragostea nu dă voce nici unui iubit să nu iubească.“

Amaryllis oftă.

„Poate să fie așa cu cei mai mulți bărbați, dar Anteo, pe care-l iubesc eu, n'a băgat în seamă nici privilegiile, nici suspinele, nici rugărilor mele.“

„Sau iubește pe alta.“

„Nu, n'a iubit nici odată și a văzut mult mai mult ca o fată murind de dragoste la picioarele lui, fără să verse o lacrimă. El le răspundea tuturor.“

„Adu-mi o floare nouă și te voi iubi!“

— Dar cum să găsim fără ajutorul unei minuni o floare nouă în țeara noastră? Și pentru a face această minune, am venit la tine, Sibylla dumnezească.

Aceste vorbe fură urmate de o tăcere lungă; apoi se ridică din adâncul altarului o coloană de fum albastru, parfumat, și par'că ar fi vorbit fumul, se auzi zicând:

„Fetițo, ești gata să dai din sângele tău, pentru a te face iubită?“

„Mi-l dau chiar și tot.“

„Bine dar, când vei ești de aci, vei vedea în curtea templului statuia zeiței Venus Urania, care poartă o tolbă plină de săgeți aurite cu virful fin de oțel. În una din ele cu tine acasă. Cu aceste săgeți îți poți răni inima, fără să mori.“

„Dacă ai ajuns acasă, așteaptă o noapte senină cu lună și tocmai la miezul nopții străpunge-ți fără frică inima cu săgeata, apoi pleacă desculță pe drumul ce duce la coliba păstorului tău. Bate la ușă și roagă-l pentru dragoste. Dacă nu-ți deschide pentru prima dată, întoarce-te de două, de trei, de zece-ori pe același drum și rănește-te totdeauna cu săgeata: așa vei câștiga dragostea lui Anteo.“

Amaryllis ascultase cu o atențiune vie cuvintele Sibyllei, dar când observă, că a tăcut și nu zisese nimic despre floarea cea nouă, ce trebuie să i-o deie lui Anteo, fu surprinsă și abătută.

„Dar, iubită Sibylla, și floarea?“

Răspunsul la întrebarea îngrijată a fetei părea a fi un nor de fum și mai sinistru ca cel dintâi. Aceasta a fost totul. Oracolul se terminase. Amaryllis trebui să lase locul altor nerăbdători, cari asemenea cereau un răspuns dela Sibylla.

*

Fata era amețită de noutatea lucrurilor, ce văzuse și auzise. Părăsi templul, văzând în curtea statuia zeiței Venus Urania, și luă o săgeată din tolba ei.

Când se reîntoarse acasă, luna de Mai apăruse pe cer plină și lucia în splendoare, ceea-ce credea a fi un semn bun.

La miezul nopții se ridică din pat; fără frică și fără trăgăneală își străpuse inima cu săgeata, pe care o trase apoi afară și merse desculță la coliba lui Anteo.

Simți o durere puternică ca de moarte, apoi nimic mai mult. Dar în tăcerea nopții auzi cum îi picura pe pământ sângele din rană.

Insemnând drumul cu sângele ei, veni la coliba lui Anteo și bătă tremurând de frică.

„Anteo, Anteo deschide-mi ușa. Eu sunt Amaryllis, care te iubește nemărginit de mult.“

Nici o voce nu răspunse la graiul drăguț, și Amaryllis se reîntoarse acasă plângând dar nu desneajduită.

Și douăzeci și nouă de zile în fiecare noapte își străpuse nimfa inima cu săgeata și însemna cu sângele ei drumul care o despărțea de coliba păstorului iubit. De douăzeci și nouă de ori cerși dragoste și se întoarse acasă în tăcerea nopții fără răspuns.

Dar în ziua a treizecea, aproape fără nădejde, galbină de pierdere multă de sânge și abia putându-se ține în sus, se mai sili odată să ajungă la ușa lui Anteo. Și eată, unde erau mai dese picăturile de sânge, călcără picioarele ei goale și reci pe o floare, nouă, purpurie ca sângele ei, frumoasă, plină de viață și frăgezime.

Și Amaryllis o rupse și strigă bătând tot mai tare:

„Anteo, Anteo, îți aduc o floare nouă, precum ai cerut, o floare care a răsărit și a crescut din sângele meu.“

Păstorul se sculă și deschise ușa, ca în vis.

Luna tot mai lucia pe cer și Amaryllis albă la haine și în față, ținea în mână floarea purpurie, care crescuse din sângele inimii ei.

Anteo sărută floarea și apoi sărută pe Amaryllis. În această sfântă și primă sărutare se cutremurară puternic nervii gingași ai nimfei și mușchii de Hercule ai păstorului în armonia dumnezească a sentimentelor ce leagă două inimă cari devin soț și soție.

Trad. de Lucreția Russu Șirianu.

SONET.

De soarte ți-se plânge-o lume 'ntreagă,
De greu, de rău se vaită, 'n gura mare,
Durerile și cruda desperare
Intonă, — vieață fără să 'nțeleagă.

Ascultă, privești neghoaba îngâmfare,
De teorii, reflexii, cum se leagă;
Ș'at ride de-un așa pustiu de vlagă, —
Dar vezi a suferinței profanare!

Să plângi cadavrele de plasmuire,
Ajunse 'n drum, din suflete perverse?
Tu te cutremuri de-ori-ce gând banal.

Și vieața ți-ar părè — o fericire...
De n'at vede că urmele sunt șterse
Din drumul de avent spre ideal

Rèv.

Numai puțină liniște.

de

Jeanne Marni.

E o dimineață frumoasă de primăvară. Din una din casele din strada Berriese o pereche tinăre și se îndreaptă spre — trăsura ce așteaptă înaintea porții. Până când femeia se urcă în trăsura, bărbatul spune încet câte-va cuvinte vizitiului.

— Înțeleg! — zice vizitiul și se uită pe furis la femeie.

Și după-ace și domnul s'a urcat în trăsura, vizitiul dă bice cailor și trăsura pornește.

— Ce i-ai spus, Pierre? — întreabă tinăra femeie.

— Cui?

— Vizitiului.

— I-am spus unde să măne.

— Altcăva nimic?

— Nimic, dragă.

— Dar se vede, par'că...

— Par'că?

— Nimic. De sigur m'am înșelat. O vreme au tăcut amândoi.

— Ce timp admirabil! — zise apoi femeia.

Ce frumos-e „Champs Elysées“ — ul în razele soarelui de dimineață! Și ce parfum admirabil e aici! De ce n'ai luat o trăsura deschisă?

— N'am aflat nici una, Angelo.

— Da, așa e întotdeauna când e timp frumos; ear' de ar ploua!... Te rog deschide fereastra să pot lua puțin aer curat.

Bărbatul îndeplinește dorința nevastei. Angela își ține fața în fereastră.

— Aerul e așa domol, așa plăcut! — zice — ce bine ar fi acum să locuim unde-va la țeară!

— De sigur. Și mă bucur foarte mult, că vei sta câte-va zile la Dr-ul Michel. E un om foarte isteț și va trata admirabil cu tine.

— N'am lipsă de medic, nici de tratare bună. Eu nu s'bolnavă. Știu eu bine, ce îmi lipsește... numai puțină liniște, numai puțină liniște, unde-va afară, la țeară. Și dacă prietenul tău Michel va voi să-mi dea medicină, ți-o spun înainte, am să-l dau afară. Eu am lipsă de liniște, flor și câmp verde; nu-l așa că nu pretind mult?

— Vezi, toate acestea le afli și în casa lui Michel. E situată în apropierea unei păduri mari, admirabile... Dar ai să vezi tu singură.

— În pădure m'aș îneca... nici când nu merg în pădure. Numai la câmp. Acolo mă culc sub un copac și privesc la cer. Pentru-că mi-e dragă câmpia largă, liberă și cerul infinit.

— Casa lui Michel e pe o mică colină.

— O asta poate fi frumos. În fiecare dimineață îmi deschid fereastra și privesc cum răsare soarele. Și dacă soarele s'a sculat încet în patu-i de rouă și dacă se revărsa pe cer ca o roșă mare, roșie ca sângele, atunci îi zic: „Împlinește-ți dorința și lucrează, eu merg să dorm“. Apoi îmi las transparentele și mă culc din nou și dorm... Ah cât e de frumos, dacă omul poate dormi, până când soarele are să lucreze și să creeze!

— Așa ești de obosită, sormană mica mea?

— O de aș fi numai obosită! Dar nu sunt numai obosită, ci... dar nu te sperii dacă îți spun?

— Nu, dragă Angelo.

— De ce te uiți așa la mine? De ce privești trecătorii? E pe mine ceva extraordinar? Îmi-e palaria întoarsă? Sunt hîdă, s'aude ris? Ei, spune-mi!

— Te rog nu striga! Sunt toate în ordine, ești frumoasă și drăguță, dar nu striga așa tare.

— Eu nu strig! Ascultă numai, vreau să-ți spun un secret... Să vorbesc de tot încet acum; nu? Poate aceasta să o auză și alt cine-va? Dar cine ar putea o auzi, când trăsura face așa mare sgomot? Ști, Pierre, eu nu sunt numai obosită. Eu... dar nu te speria!... eu sunt moartă.

— Dragă Angelo, sormană mea nevastă! — zice bărbatul cu voce tremurătoare.

— Sunt moartă de mult, mai bine de un an. Dar fiind-că obosiam prea mult se pare că aș trăi... Asta-i curios, nu? Nu te pune în mirare ceea-ce ți-am spus acum?

— Nu; fiind-că știam.

— Și ști și când am murit?

— Te rog nu vorbi așa. Asta te iritează.

— Absolut nu mă iritează. Să vede că tu uiți că pe mine nu mă mai poate

irita nimic. Eu nu mă trăiesc... Sta! numai... chiar din Decembrie douăzeci și nouă... de atunci seară... când m'a părăsit Iulien.

— Te rog Angelo, tac! Nu vorbi de asta.

— Am venit acasă și m'am pus la masă cu tine și cu copil. Îți mai aduci aminte? N'am vorbit nici un cuvânt și n'am mâncat nimic... Trebuie că-mi erau ochii foarte tulburați, căci așa cu groază vă uitați la mine toți. Dar nu mai aveam putere asupra ochilor mei, nu mai puteam privi cum voiam. Corpul meu ar fi dorit să odihnească deja în pământ; dar nu, eu l'am silit să umele, să se miște... Când mă scaldam, rîdeam în mine adesea... Ce lucru de ris e când omul scaldă un cadavru și-l parfumează! Dacă știau oamenii aceasta! Dar nici nu presupune nimeni. Dar îmi făceau și complimente: „Doamnă, n'ai fost nici când așa bine!“ Ha, ha; și prietenele mele: „Se vede e spre binele tău nenorocirea ta. Dacă te-ai vedea Iulien acum e arăși s'ar îndrăgosti de tine“. Inchipue-ți numai, au avut cutrezața, că m-o spună aceasta! Nu-i așa, Pierre, că voi bărbații nu mai iubiți nici odată pe acea femeie, de care vi-s'a uit? Dar ce ai? Plângi?

— Nu.

— Nu trebuie să plângi! Nici când nu trebuie să plângi, Pierre! Ști, asta pentru alți oameni e foarte plictisitor. Vezi, până ce nu eram moartă, și eu plângeam dureros... când am văzut că acel om, pe care eu îl adoram, îmi minte și mă înșală. O, așa mă durea, așa grozav mă durea, că eram silită să despreciesc pe acela, pe care așa mult, așa nespun de mult îl iubeam. Nu e durere mai chinătoare decât aceasta. Tu sormană Pierre, nici inchipui nu-ți poți ce durere e aceasta. Aceasta numai acela o poate ști, care a gustat din amarăciunea aceasta...

— Dă-mi mâna ta, Angelo. Mănile tale dragi și frumoase! Nu te irita așa mult. Privește la mine, la buzul, bătrânul tău Pierre, la bărbatul tău... Așa, așa? Curagiu numai, dragă! Nu i așa că ai să împlinești toate ce-ți va zice Dr. Michel?

— Îmi va permite să dorm cât voi?

— De sigur, Te va vindeca după un sistem nou, pe care el l'a inventat.

— Nu, nu, nu! Asta nu vreau!

— Dar bine, tu nici nu ști, ce e. Nu zice dar n'ainte, că „nu vreau“. Aceasta nu-i lucru cuminte. Ascultă frumos, și ai să vezi că într-o dimineață te vei trezi eărăși sănătoasă și te vei simți eărăși așa fericită, ca mai înainte.

— Și atunci inima mea, care acum e așa grea, par'că ar fi din peatră, se va ușura eărăși?

— Va fi așa ușoară, ca și a unui copil mic.

— Dar suvenirile lui Iulien... ce face medicul cu acestea? Și acestea le va deștepta eărăși?

— Nu, ceasul acesta fatal se uită, ca un vis urit. Vei fi eărăși așa, cum ai fost până nu ai cunoscut pe omul acela, și până nu l'ai iubit.

— Dar nu ți-e frică, că o să înnebunesc dacă mă deștept? Vezi, îmi place mai bine să fiu moartă, decât nebulă. Pentru-că așa, nu mi-e frică de nimeni, pentru-că fac chiar așa, ca și dacă aș trăi. Dar de aș fi nebulă... o ar fi teribil! Unde suntem, Pierre? — întreabă privind pe fereastră.

— Vom fi acolo numai decât. Vezi acolo grațiile cele 'nalte de fer?

— Da.

— Acolo.

— Așa aproape de Paris? Și e deși și aici câmp și pădure?

— Da; castelul acesta vechiu îl arangiat Michel pentru bolnavi.

— Pentru bolnavi? Pentru-ce te de bolnavi?

— Pentru oamenii obosiți, tulburați, cari au lipsă de liniște și tăcere.

— Vizitiu! — strigă apoi Pierre, — sună apoi și mână în lăuntru în curte.

— Să ajut poate, dacă de bună voie n'a voi să se dea jos?

— Nu, mulțumesc!

— Ce a zis vizitiul? — întreabă Angela.

— Nimic.

— Mi-se părea că ar fi zis ceva. De sigur eărăși m'am înșelat.

Angela se uită în zare, mută, gânditoare. Vizitiul numai decât mână în grădină. Și cu un sgomot timpit se închide după ei — poarta casei de nebuni.

Trad: T.—B.

NOUTĂȚI.

ARAD, 26 Aprilie n. 1902.

Din cauza sfintelor sărbători de Paști, numărul proximal foti noastre va apărea numai Mercuri la amiază.

Bucuria în Israel: „Aradi Közlöny” reproduce articolul din „Budapesti Napló”. Nicl nu se putea altfel. Dl A. Hamsea va avea Paști nu se poate mai fericite: amicitii și lucrează!

Apropo de seria „Gazetei”: azi am primit numărul cu al X articol din seria în care dl Murășanu vrea să arate că solidaritatea au spart-o d-nii Slavici și Brote. Până la Săn-Petru, poate că va termina. Dumnezeu să-l ajute, că noi ne amuzăm.

Mascagni la regele. Se telegrafează din Viena: În 25 Aprilie înainte de amiază regele a primit pe Pietro Mascagni, autorul „Cavaleriei Rusticane”, în audiență. Mascagni a mers să mulțamească regelui pentru ordinul Francisc Iosif, cu care l-a distins în anul trecut cu ocazia reprezentăției recviemului de Verdi. Când Mascagni începu să spună cuvintele convenționale de mulțumită, regele îl întrerupse în italienește:

— Mă bucur foarte mult că te-am putut cunoaște.

Mascagni mulțumi pentru vorbele grațioase în mod pătrunzător la ce regele zise:

— Mă bucur, că am avut onoare să te disting, căci ai binemeritat. De alt cum cum îți place Viena?

— O cunosc de 10 ani, Majestate, zise Mascagni, și mă bucur totdeauna dacă pot veni aici.

— Ai compus o trupă excelentă de cântăreți. Afară de această întreprindere mai lucrezi ceva?

— Compun o operă nouă, Majestate, dealt-cum lucrez mereu.

— Ai scris deja multe opuri frumoase, și sper vei spori cu opuri noul repertoriu operelor d-tale? Unde locuiești stabil?

— În Pezaro, nu dirizez conservatorul, dar am locuință și în Roma, ca să fiu în legătură perpetuă cu centrul țerei.

La urmă regele concedie pe Mascagni cu vorbele:

— Mă bucur foarte mult, că te-am putut vedea.

Înșelătorie cu bilete de amanetare falsificate. Poliția din Pesta a constatat că pe străzile capitalei circula o bandă, care ofere publicului din provincie bilete de amanetare falsificate, doi membri din această bandă Gyöngyösi Arnold și Kaulman Victor sunt deținuți. De ani de zile trăiesc din aceea că pândesc pe stradă oameni din provincie de bună credință și le ofere bilete de amanetare. Pe bilete valoarea era de zece ori mărită. Contra acestor ștregări sunt 72 de denunțări.

Publicațiunile Academiei Române. Au apărut acum publicațiunile mai jos însemnate și se află de vânzare la următoarele librării:

Socec et Compt., București, — Otto Harassowitz, Leipzig, Gerold et Comp., Viena (Stefansplatz). 1. Dr. At. M. Marienescu: Luteranismul, Calvinismul și introducerea limbii române în bisericile din Ardeal. 50 bani.

Magnat și artistă. Se scrie din München o întâmplare picantă. Cu ani înainte de asta, un tânăr magnat ungur făcu cunoștința unei actrițe. Perechea noșimă se vedea adesea împreună. Magnatul dispăru deodată fără veste din München. Se zicea că familia îl constrânge să se mute stabil în Viena. Nu de mult muri magnatul și în testament lăsă 30 mii de coroane prietenei lui, cu condiția, să i-se plătească, când va adveni că i-a rămas credincioasă. Artistă s'a măritat și așa familia magnatului va ataca acest punct al testamentului. Ear bărbatul când fu încununaț de testament, a intentat nevestei sale proces de divorț, căci nu-i spusese nimic despre această relație. Artistă nu numai că n'are drept la moștenire, dar își perde și soțul.

Experimentele chimice ale împăratului Germaniei. Wilhelm al II-lea se interesează de toate dar mai mult îl preocupă navigația cu vaporul. Pe marea largă apoi își bate capul cum s'ar pute pe lângă invențiunile tehnice înaintate, să se inventeze și altele. Așa de curând i-a venit în minte că în loc de cărbuni s'ar putea arde spirt în cazanele de aburi. S'a apucat imediat să studieze lucrul, și în zilele trecute făcând o excursie pe marea nordică, a dus cu sine pe fabricantul de spirt Grase, și pe Putlitz-Ganz chemist. Împăratul în interesul încălzirii cu spirt a intervenit pe lângă societățile cele mai mari germane de navigație. Loydul german de nord și societatea mare de navigație din Hamburg a și promis că de aici înainte va avea spirt în bărci. Și firma Krupp a declarat deja împăratului, că la tragerea la țintă va folosi motoare cu spirt. Agrarii germani natural că se bucură, că a reușit împăratului să creeze o piață nouă pentru spirtul german.

Petrecere. Tinerimea română din Utrîn invită la concertul împreunat cu reprezentățiune teatrală ce-l va aranja Lună în 15/28 Aprilie a. c. în localitatea Ospătăriei din loc.

Imprumut bulgar. Se asigură că dl Danew, președintele consiliului, și reprezentații băncilor din Paris, au convenit la Petersburg, pe timpul petrecerii primului ministru bulgar acolo, asupra încheierii noului împrumut de 100 milioane, fără garanția monopolului tutunului.

Această convențiune, ale cărei condițiuni dl Danew le va discuta în curând la Paris, ar fi supusă discuțiunei Sobraniei chiar în această sesiune. Banca imperială rusă la parte ca, comanditară a sindicatului de bănci, cari vor emite împrumutul, cu o sumă de 10 milioane.

Congresul din Turin. Se anunță din Roma că în a doua jumătate a lunii Septemvrie va avea loc la Turin al doilea congres al instrucțiunilor industriale și comerciale. Cu această ocazie se va desvli și monumentului electro-tehnicianului Galileo Ferrari. Primul congres de acest fel s'a ținut în anul 1898.

Felurim.

Pești factori postali. Nu de mult ziarele străine au adus știrea că în stomacul unui pește s'a găsit o scrisoare.

Cazul acesta nu e unic. În stomacul unui delfin, care a murit acum vre-o 15 zile pe țărmul Franței sudice, s'a găsit un sac întreg cu vre-o sută de scrisori care proveneau de la un vas scufundat.

Scrisorile acestea au fost trimise la destinație, cu observația „întârziat din cauza unui naufragiu”, dar adresanții nu au știut că scrisorile lor au fost în stomacul unui delfin, înainte de a le fi primit.

Un delfin, prins pe țărmul Siciliei a fost factorul postal fără voie al unui francez, care a scris o scrisoare soției sale la Paris.

Soțul care scrisese scrisoarea o scăpase pe drum în mare și delfinul a înghițit-o.

Scrisoarea a ajuns în mâinile adresantei, dar după o întârziere de o jumătate de an.

Vitiorul indienilor. — Soarta poporului țărilor roșii a fost deplănsă de multe ori și se răspândise părerea despre stângerea lor.

Această părere este desmintită acum categoric de un indian din Canada, anume Dijjatekha Brant-Sero, care se află în călătorie prin Europa și a ținut zilele trecute o conferință la Londra, despre indienii din Canada.

Conferențiarul, care este un om cult în toată puterea cuvântului și ca istoriograf, a scris deja o întreagă bibliotecă mică, a spus că pe indienii îi așteaptă încă un mare viitor.

Până când indienii au făcut cunoștință numai cu superficialitățile civilizației s'a părut că, într'adevăr, sunt condamnați la pieire, dar când s'au așezat pe adevăratele baze ale cetățeniei au pornit din nou pe calea unui progres repede.

Afirmațiunile sale le-a sprijinit cu soarta indienilor din Canada, și și-a exprimat speranța că și cei-alți indieni din America vor porni pe drumul apucat de frații lor canadieni, și pe care aceștia au avut până acum atâtea succese.

Poesii inedite de Eminescu.

A apărut și se află de vânzare la „Minerva”, institut de arte grafice în București, strada regală 6, *poesii postume* de M. Eminescu, scoase din manuscrisele date Academiei Române de dl T. Maiorescu.

Volumul a apărut prin îngrijirea dlui I. Chendi.

Prețul 1 leu.

Este cel mai bun cadou de sărbători.

ULTIME ȘTIRI.

Neapoli, 25 Aprilie. De eri toți consilierii municipali ai orașului sunt deținuți. Din cărțile fabricii de gaz s'a constatat că primarul, împreună cu consilierii au luat ca mită dela numita fabrică suma de 447.000 lire. Jude de instrucție a declarat că abea a fost societate de întreprindere ori v-e-o mare întreprindere comercială și industrială dela care primarul și consilierii să nu fi luat mită, cauzându-se astfel pagube enorme orașului, ale cărei venite scădeau într'una.

Agram, 26 Aprilie. Azi noapte o bătăie sângeroasă s'a petrecut în cafenea Bauer. La o masă ședeau mai mulți ofițeri de honveț cari vorbeau ungurește. La altă masă erau studenți universitari, cari au făcut observațiunile ofițerilor. S'a iscat astfel ceartă, ear' apoi bătăie. Ofițerii s'au folosit de sabie rănind mai mulți studenți. Dintre cari Lenovics foarte grav. S'a pornit cercetare din partea ambelor autorități.

Viena, 26 Aprilie. Gruparea partidelor mari germane din Austria a trimis tuturor deputaților germani proiectul de propunere ce se va depune în Reichsrath privitor la limba germană ca limbă de stat. În propunere se va cere, ca afară de Dalmatia, Galizia și Bucovina, în toate celelalte provincii limba germană să fie limbă de stat, pe care fiecare funcționar să o știe vorbi și scrie. D'asemeni în Delegațiunii și în Reichsrath numai limba germană să fie limba oficială. În cercurile unde populația e negermană, autoritățile vor primi acte scrise și în alte limbi, după cum verbal vor pertracta și în limba respectivelor naționalități. Școală, în care limba de propunere nu este cea germană nu poate fi dacă din consiliul comunal protestează vre-un membru.

Londra, 26 Aprilie. Lordul Rosebery a declarat aseară că așteptările pentru încheierea păcii sunt legitime. Buri vor fi tratați din partea Englezilor cu preveniență și nobleță, ceea-ce Botha a și adus deja la cunoștința Burilor. Li-s'a spus însă în același timp că independență nu li-se va acorda re publicelor bure.

Petersburg, 26 Aprilie. „Nevoie Wre-mea” află din Helsingfors că proclamațiunea guvernului somează populațiunea de a menține ordinea. Guvernul nu se va lăsa a fi intimidat prin desordine spre a părăsi realizarea programului ce și-a impus. În prezent liniștea este completă.

Șeful cancelariei finlandeze, consilierul de stat E. A. Erström, a fost numit ajutor al ministrului pentru Finlanda. Generalii Komarowski și Schipow au fost numiți membri ai consiliului de război.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu.
Editor Aurel Popovici Barciuanu.

Insertiuni și reclame.

Plictisii de viață. Un tată avar și fără inimă era aproape să împingă la moarte pe doi tineri în floare: inginerul S. și fiica marelui negustor B. se îndrăgostiră unul de altul. Tatăl însă nu voia să știe nimic de căsătorie, și declară tinerului peitor, că fata lui are o zestre de 100.000 coroane și o dă numai aceluia care va avea aproape tot atâta avere. Dar inginerul era sărac ca șoarecele din biserică. Tatăl rămase neînduplecat și nu voia să audă nimic despre această căsătorie. Această îndărătnicie a întristat mult pe tinerii îndrăgostiți. Se hotărî să-și pue capăt vieții. Ingerul se îngrijă de revolver cu miresa secretă se pregătiră pentru calea de unde nu mai e reîntoarcere. Mergeau încet și fără să zică o vorbă spre calea Teréz. Trecând însă pe lângă banca lui Török A. și & Comp. auziră cum un domn care eșia dela bancă a spus unui alt domn un număr. Și adăoga: — „a câștigat 100.000 coroane!” Ingerul murmură mașinalicește numărul rostit. Joci și tu la loterie?” întrebă miresa. „Da”. „Și cu ce număr?” inginerul dădu din umeri: „Dacă dorești am să mă uit”, scoase din portmoneu losul. — Era numărul pe care-l rostiseră acum. Intrară agitați în banca lui Török, unde li-se confirmă vestea înbucurătoare și cu fața radioasă de fericire alergară la tatăl fără inimă, care acum se învoi la căsătorie. Și din plictisii de viață deveniră o pereche fericită.

Avem onoare a atrage atențiunea onoratului public la anunțul publicat despre „Reuniunea Gizele” și „Primul institut de asigurare pentru serviciul militar” și călduros a recomanda institutetele amintite — ca solide, pentru părinții care voiesc a-și asigura viitorul pruncilor lor.

Onorat public din loc și din provincie!

A sosit primăvara, se apropie sărbătorile Paștilor și Rosaliilor. — Prăvălia mea așteaptă acestea gata.

Cu o justă mândrie mă pot provoca la magazinul meu expus la Crăciunul din anul trecut, care l'am arangiat deja în marea prăvălie din Piața-Libertății. Onoratul public cumpărător s'a putut convinge că acest magazin bogat s'a prezentat într'un grad cât se poate de înalt.

Cât am prezentat On. public atunci, în săptămânile Crăciunului, tot atâta, ba chiar și mai mult doresc să-ți pun la dispoziție acum, când prin bogatul meu magazin de primăvară și de Paști am onorul să pășesc în fața onoratului public.

Acest magazin l-am împărțit în două grupe principale

În grupa primă se află articoli de ru-fărie, de haine și de modă, înțelegând aci și imosantul meu magazin de ghețe, care cu acest privilegiu l-am îmbogățit cu fabricate de ghețe din cele mai vestite și mai elegante, atât pentru dame, cât și pentru bărbați și copii.

A doua grupă principală conține cadourile de ocazie și surprinderile de Paști.

Prăvălia mea și-a luat de țință: a corespunde încrederei mari, de care onoratul public din orașul Arad și din comitat a binevoit a mă învrednici.

Sunt convins că bogatul meu magazin de primăvară și de Paști din nou va conveni On. public că cu credință urmăresc această țință. Marea Prăvălie a lui Porter Vilmos, piața „Libertății”.

AVIS!

Cu tot respectul îmi permit a Vă face cunoscut, că mi-am transpus

Cancelaria advocațională

în Arad, strada Carolina nr. 1/c.

Totodată notific, că mi-s'a predat și sub conducerea mea se află cancelaria advocațională a domnului Dr. Nicolau Oncu și a fericitului Vasiliu Mircea Stănescu.

Cu toată stima

Dr. I. NEMET,
advocat.

762 2-6

**Rugăm respectuos pe cei-
ce ne datorează pentru foale să bine-
voiască numai decât a-și achita
abonamentul. Noi am așteptat de-
stul; e rindul acum ca și cei că-
rora le-am creditat să-și facă
datoria. Administrațiunea.**

a ajuns tipărită coala a X-a

■ Atragem deci atenția asupra valoroasei cărți, fiind prețul unet
tom numat 2 coroane. ■

768 1—

757 1-10

3 fl. 80

un serviciu fin de porcelan
veritabil de Carlsbad, aurit
și cu flori, pentru cafea sau
ceai, care constă din 15 bucăți și adică: 1 cană
de cafea sau ceai, 1 cană de lapte, 1 zaharniță cu
coperiș, 6 cești și 6 farfurioare, la oală 15
bucăți.

Pentru ambalaj se socotește 60 cr. Comandele
se pot face prin rambursă.

[illegible]

În care zi m'am născut? Fiecare să-și cerce norocul cu numărul însemnat privity la ziua nașterii sale. În calendarul de mai sus stă însemnată cu număr deosebit fiecare zi a anului; acești numeri în cas de comandă, cu întoarcerea poștei se pot căpăta dela noi, astfel, că ori-și-cine își poate alege de acolo numărul său propriu. Dacă în intervalul acest număr s'ar fi epuizat, — trimitem din nou asemenea număr.

Întreaga întreprindere stă sub inspecțiunea statului.

Prețurile statornite ale lozurilor originale de I-a clasă sunt următoarele:

o optime ($\frac{1}{8}$) fl. —.75, sau 1.50 cor. || jumătate ($\frac{1}{2}$) fl. 3.—, sau 6.— cor.
un pătrar ($\frac{1}{4}$) fl. 1.50, sau 3.— „ || în întreg ($\frac{1}{1}$) fl. 6.—, sau 12.—

Losurile le trimitem cu rambursă sau după trimiterea înalte a sumei prin mandat postal. Costul oficioșilor se trimite gratis. Ve rugăm pentru comenzi imediat, dar cel mai târziu termin a până la

pe 5 Mai anul curent.

FILIALE :

V., Váci-körút 4.

Muzeum-körut 11.

Erzsébet-körút 54.

TÖRÖK A. Şİ SOĞUL

INSTITUT DE BANCÀ

Budapest, VI., Teréz-körút 46/a.

Onoraților noștri cumpărători plătim multe și foarte mari câștiguri și încă în scurtă vreme peste șase milioane coroane

Notwithstanding the above, the

Banca Török A. és Társa Budapest.

Vă rog a-mi trimite.....losuri originale de I-a clasă de-ale loteriei de clase împreună cu conspectul oficios.

Suma de coroane (Vă rog a o rambursa) ce nu convine
 (o trimit cu mandat postal
 (o alătur în note de bancă (în timbre) se sterge.

Address correct

ANUNȚ!

„Reuniunea Gizela”

înființată pentru înzestrarea fetelor de măritat

sub patronagiul Alteței Sale c. reg. Archiducesa Gizela, — oți

„Primul institut de asigurare pentru serviciul militar“

sub patronagiul Alteței Sale c. reg. Archiducele Josif, — ambele institu-
tute ca institute filantropice disponând de un capital de garanție pe
40,000.000 coroane — primesc sub condițiuni favorabile asigurări
copii în ambele sexuri.

Institutele aci amintite pe baza solidității și-a câștigat o încredere mare de mare în public, încât azi numără peste 150.000 membri cu o sumă asigurată de 160,000.000 coroane.

Cu dezlusiri serveste

Agentura generală pentru ambele institute
in Arad, piata Andrassy nr. 3.

附錄